News Science
Online ISSN: 2980-9274 Print ISSN: 2382-9788
Homepage: www.mjourcom.ir

Representation of the 2023 Elections of the Islamic Consultative Assembly (Parliament) and the Assembly of Experts for Leadership in Iran on the BBC Persian Website: A Semantic Model

Seyed Rahim Abolhasani[1] | Meysam Hadipour[2] | Mohammad Babaei[3]✉

1. Associate Professor, Department of law and Political Sciences,Tehran University, Tehran, Iran. Email: abhasani@ut.ac.ir
2. M.A. in Political Science, Kharazmi University, Tehran, Iran. Email: misamhadipour1362@gmail.com
3. Corresponding author, Associate Professor, Department of law and Political Sciences, kharazmi University, Tehran,Iran. Email: mohammadbabaei@khu.ac.ir

This article is taken from the senior thesis titled "Representation of the Elections of the Iranian Parliament and the Assembly of Experts for Leadership in 1402 on the BBC Persian website".

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received:12 June 2025
Received in revised form: 15 July 2025
Accepted: 30 August 2025
Published online: 17 October 2026

Keywords:
BBC Persian,
Parliamentary Elections,
Assembly of Experts for Leadership
Thematic Analysis

ABSTRACT

Objective: The present study aims to identify and extract the semantic model underlying the news coverage of the 2023 elections of the Iranian Parliament (Majlis) and the Assembly of Experts for Leadership. The central research question is: How did BBC Persian represent these two elections, and what meaning did it seek to convey through its election news coverage?

Method: The study employed thematic analysis as its research method. To this end, the text of all news reports related to the 2023 Iranian elections published on the BBC Persian website was collected and analyzed using this approach.

Results: The findings revealed that BBC Persian, by adopting a negative and biased approach, not only failed to provide an impartial representation of the elections but also portrayed them as an event lacking legitimacy, characterized by low participation and affected by election engineering.

Conclusions: Through the use of specific themes in its election news coverage and a targeted approach based on inciting negative emotions in the audience, BBC Persian attempted to depict political participation through elections as futile and ineffective, while instead presenting civil disobedience and participation in protests as an alternative.
.

Cite this article: Abolhasani, S.R; Hadipour, M.; & Babaei, M. (2026) Representation of the 2023 Elections of the Islamic Consultative Assembly (Parliament) and the Assembly of Experts for Leadership in Iran on the BBC Persian Website: A Semantic Model, ***News Science***, 15 (3), 20-24.
DOI : http//doi.org/10.22034/lrsi.2025.530145.1389

Publisher: Press Institute for Contemporary International Journalism (PICIJ)

© The Author(s) retain the copyright.
DOI: http//doi.org/10.22034/lrsi.2025.530145.1389

The Journal of *News Science*
Vol. 15, No. 3, Ser.59, Autumn 2026, P. 20- 24
Journal homepage: https://www.mjourcom.ir/
DOI : http//doi.org/10.22034/lrsi.2025.530145.1389

Open Access

ORIGINAL ARTICLE

Representation of the 2023 Elections of the Islamic Consultative Assembly (Parliament) and the Assembly of Experts for Leadership in Iran on the BBC Persian Website: A Semantic Model

Seyed Rahim Abolhasani[1] | Meysam Hadipour[2] | Mohammad Babaei[3]✉

4. Associate Professor, Department of law and Political Sciences,Tehran University, Tehran, Iran. Email: abhasani@ut.ac.ir
5. M.A. in Political Science, Kharazmi University, Tehran, Iran. Email: misamhadipour1362@gmail.com
6. Corresponding author, Associate Professor, Department of law and Political Sciences, kharazmi University, Tehran,Iran. Email: mohammadbabaei@khu.ac.ir

Received: June 12, 2025 Accepted: August 30, 2026

EXTENDED ABSTRACT

Introduction:

The study aimed to analyze how BBC Persian, a prominent Persian-language international media outlet, represented the 2023 Iranian parliamentary and Assembly of Experts elections. It sought to identify the underlying semantic structures and discursive strategies in BBC Persian's coverage, moving beyond surface-

level reporting to propose a semantic model for interpreting the network's media behavior and ideological positioning.

Method:

This is a qualitative study employing thematic analysis. The researchers collected 24 highly detailed news reports from the BBC Persian website, published between the start of candidate registration and one week after election day. The thematic analysis followed a three-stage coding process:

- Open coding to extract initial conceptual codes;
- Axial coding to organize and merge these codes into broader organizational themes;
- Selective coding to identify overarching, abstract themes that formed the basis of the semantic model.

Theoretical rigor and validity were ensured through repeated cross-checking, theoretical sensitivity, peer review, and detailed descriptive modeling. Reliability was confirmed using a test–retest method, in which three reports were recoded after ten days, yielding over 70% agreement between sessions.

Theoretical Framework

The study draws on a rich theoretical background:

- Agenda-Setting Theory (McCombs & Shaw, 1972): employed to analyze how BBC Persian selectively emphasized certain issues, opinions, and experts.
- Representation Theory (Stuart Hall, 1991): used to interpret how BBC Persian shaped meaning through word choices, visuals, and structure.
- Spiral of Silence (Noelle-Neumann, 1974): applied to understand how the media marginalizes certain views and normalizes dissent.
- Edward Said's Orientalism: adopted as a broader epistemic framework suggesting that Western media often construct Eastern societies as irrational, authoritarian, and culturally inferior.

Findings:

1. Agenda-Setting and Framing Bias

BBC Persian's coverage systematically emphasized negative themes concerning the Iranian elections, including phrases such as:

- "engineered elections,"
- "non-competitive process,"
- "lack of public trust,"
- "staged elections."

Frequent repetition, expert interviews, and emotional language served to frame the elections as illegitimate and the regime as authoritarian. The outlet did not offer a balanced representation by including supporters or internal governmental narratives, thereby reinforcing a narrow frame.

2. Dominance of Representational Techniques

Consistent with Hall's theory, BBC Persian employed strategic language and imagery:

- Words such as "rigged," "symbolic," "meaningless," "security-heavy," and "minority rule" painted a picture of a hollow democratic process.
- Headlines included emotionally and ideologically loaded phrases such as:
- "Iran's Parliament lacks power," or
- "Disqualified Reformists accuse regime of manipulation."

The images used in reports often depicted empty polling stations, public protests, and controversial figures, reinforcing the perception of mass disillusionment.

3. Orientalist Tropes

The semantic model proposed by the authors reveals that BBC Persian's discourse is heavily influenced by Orientalist binaries: the East as irrational and authoritarian versus the West as rational and democratic. Elections in Iran were framed as performative and incompatible with democratic norms, which aligns with Edward Said's argument that the West constructs the East as "the Other."

4. Spiral of Silence in Media Influence

BBC Persian shaped a communicative environment in which support for participation in the elections was portrayed as irrational or complicit. Instead, non-participation and civil disobedience were framed as the morally and intellectually superior stance. The study found that this framing contributed to:

- delegitimizing political participation;
- amplifying dissenting voices while silencing pro-election or neutral narratives;
- normalizing civil disobedience and protest as the logical next steps.

5. Emergence of Four Major Semantic Themes

The final conceptual model was structured around four macro themes:

a. Delegitimization of the Regime:

BBC Persian presented the elections as a test of legitimacy following the 2022 protests. It emphasized high-profile disqualifications (e.g., Hassan Rouhani), electoral engineering, and elite defections (e.g., Rafsanjani's family and Reformists). The narrative suggested that regime legitimacy had irreversibly declined.

b. People's Estrangement from the System:

Low voter turnout was framed not merely as political apathy but as active defiance. BBC reports frequently cited polls and protests to support the idea of a "silent boycott." The outlet characterized the electorate as disillusioned, especially in major cities such as Tehran, with statements suggesting urban voter turnout below 30%.

c. Electoral Engineering and Elite Purging:

The disqualification of prominent figures and the lack of genuine political competition were presented as evidence of "regime hardening" and "elite purification." The semantic emphasis was on the conversion of elections into a ritual for internal regime consolidation rather than democratic renewal.

d. Dysfunctional Parliament and Corrupt Politicians:

BBC Persian portrayed the Iranian parliament as ineffective and dominated by loyalists. Stories highlighted allegations of corruption, military influence, and a lack of responsiveness to public grievances.

Conclusions:

The authors conclude that BBC Persian's coverage was not merely informative but ideologically charged, aiming to undermine electoral legitimacy and promote systemic skepticism. The semantic model identified in the study showed how discursive strategies such as selection, repetition, emotional framing, and selective sourcing contributed to constructing an image of "staged elections in an illegitimate regime."

The final conceptual model outlined a multilayered narrative strategy aimed at:

- discrediting the electoral process;
- reducing political participation;
- promoting civil resistance;
- reinforcing Orientalist stereotypes of the Iranian state.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank anonymous reviewers.

Ethical considerations

Not applicable.

Funding
Not applicable.

Conflict of interest
The authors declare no conflict of interest.

References:

Abolhasani, B. (2021). Edward Said's Orientalism [Video lecture, August 15, 2016]. Retrieved from https://www.aparat.com/v/c76l76y (In Persian)
Assadi, M. (2020). BBC Persian Satellite Network and the Negative Representation of the Islamic Republic of Iran (2008–2013) [Master's thesis, Kharazmi University]. (In Persian)
Bakhshi, A. (2010). The role of media psychological operations in the tenth presidential election (Case study: BBC Persian). Psychological Operations Studies, (27), 68–95. (In Persian)
Bayat, L. (2015). Edward Said: Orientalism and cultural imperialism. Foreign Language Literature and Criticism Quarterly, 14, 21–40. (In Persian)
Boroujerdi, M. (2008). Iranian Intellectuals and the West (J. Shirazi, Trans.). Tehran: Farzan Publishing. (In Persian)
British Broadcasting Corporation. (2012). BBC Persian TV audience has nearly doubled despite restrictions. Retrieved July 8, 2025, from https://www.bbc.com/persian/iran/2012/02/120229_l03_bbctv_audience (In Persian)
British Broadcasting Corporation. (2023). News reports on Iran's March 2023 elections. Retrieved from https://www.bbc.com/persian/topics/cg8g45rwkwgt?page=2 (In Persian)
Clausen, D. (2014). BBC Persian: Filling the media void in the Persian-speaking world. Asian Politics & Policy, 6(2), 335–346.
Dearing, J. (2006). Foundations of Media Agenda-Setting (M. Reshkyani & A. A. Kia, Trans.). Tehran: Mo'in Cooperative Publishing. (In Persian)
Edgar, A., & Sedgwick, P. (2003). Cultural Theory: The Key Concepts. London: Routledge.
Faramarziyan, S. (2009). Discourse analysis of the 10th presidential election coverage on BBC Persian and Radio Farda (June 2009) [Master's thesis, IRIB University]. (In Persian)
Freitag, U. (2007). A critique of Orientalism (G. A. Zolfaghari, Trans.). Mahallat History Quarterly, (5). (In Persian)
Ganjian, M., & Zainuddin, H. (2019). The role of BBC in Iran's politics: From the Shah to Khamenei. The Journal of Iranian Studies, 2(2), 63–82.
Hall, S. (1997). The Work of Representation and Signifying Practices. London: Open University Press.
Kasmani, M. F. (2013). The BBC and Al Jazeera English: The similarities and differences in the discourse of the pre-election coverage of the 2009 Iranian election. International Journal of Communication, 7, 28–30.
Khanifari, H., & Moslemi, N. (2019). Principles and Foundations of Qualitative Research Methods: New and Applied Approaches. Tehran: Negah Danesh Publications. (In Persian)
Lippmann, W. (2015). The Philosophy of Society (M. F. Daee, Trans.). Tehran: Scientific and Cultural Publishing. (In Persian)
Majidi, H., & Nourizadeh, J. (2011). BBC Persian TV and representation of Iran's internal developments in 2009. Culture and Communication Studies Journal, 12(15), 189–223. (In Persian)
McCombs, M. (2005). A look at agenda-setting: Past, present and future. Journalism Studies, 6(4), 543–557.
McCombs, M. E., & Guo, L. (2014). Agenda-setting influence of the media in the public sphere. In The Handbook of Media and Mass Communication Theory (pp. 251–268).
Mills, T. (2019). The BBC Myth (M. Mirzaei, Trans.). Tehran: Andisheh Ehsan. (In Persian)
Mirdamadi, S. M. (2018). Media Theories: Mainstream Ideas and Critical Approaches. Tehran: Hamshahri Publishing. (In Persian)
Mirzaei, M. (2017). Content analysis of BBC Persian coverage of the 2017 presidential election. Basirat and Islamic Education Journal, (43), 131–167. (In Persian)
Pirnajmuddin, H., et al. (2010). Orientalist discourse in Western media representations of Iran. Iranian Cultural Studies Journal, 3(2), 83–100. (In Persian)
Rafi'i, M. (2022). Validity and reliability in qualitative research. Modir Amari. Retrieved July 10, 2025, from https://modireamari.org (In Persian)
Robinson, S., Arbez, L. G., Birta, L. G., Tolk, A., & Wagner, G. (2015). Conceptual modeling: Definition, purpose and benefits. In Proceedings of the 2015 Winter Simulation Conference (pp. 2811–2826). IEEE.
Said, E. (1978/2007). Orientalism (L. Khanji, Trans.). Tehran: Amir Kabir. (In Persian)
Smith, P. (2008). An Introduction to Cultural Theory (H. Pouyan, Trans.). Tehran: Cultural Research Bureau. (In Persian)

Sreberny, A., & Torfeh, M. (2010). The BBC Persian Service and the Islamic Revolution of 1979. Middle East Journal of Culture and Communication, 3(2), 216–241.

Tayebi Abolhasani, A. H. (2019). Introduction to research methods: Standard procedures for qualitative data analysis. Science and Technology Policy Quarterly, (27), 67–96. (In Persian)

علوم خبری، دوره ۱۵، شماره ۳ (۱۴۰۵)

علوم خبری

شاپا چاپی: ۲۳۸۳-۹۷۸۸ شاپا الکترونیکی: ۹۲۷۴-۲۹۸۰

بازنمایی انتخابات مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری ایران در سال ۱۴۰۲ در سایت بی بی سی فارسی ؛ ارائه یک مدل معنایی

سید رحیم ابوالحسنی [۱] میثم هادی پور [۲] محمد بابایی [۳] ✉

۱. دانشیار، گروه علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: abhasani@ut.ac.ir

۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی، تهران ، ایران. رایانامه: misamhadipour1362@gmail.com

۳. دانشیار ، گروه علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.(نویسنده مسئول)، رایانامه: mohammadbabaei@khu.ac.ir

این مقاله برگرفته از پایان نامه ارشد با عنوان «بازنمایی اخبار انتخابات مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری در سایت بی بی سی فارسی » است.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۳/۲۲

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۴/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۶/۸

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۷/۲۵

کلیدواژه‌ها:

بی بی سی فارسی،

انتخابات مجلس،

خبرگان رهبری،

تحلیل مضمون.

چکیده

هدف: هدف پژوهش شناخت و استخراج مدل معنایی ورای پوشش اخبار انتخابات مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری در سال ۱۴۰۲ است. پرسش اصلی این است که بی‌بی‌سی فارسی این دو انتخابات را چگونه بازنمایی کرده و در صدد القاء چه معنایی در ورای پوشش اخبار انتخابات بوده است؟.

روش پژوهش: روش بکارگرفته شده در این پژوهش تحلیل مضمون است. بدین منظور متن کلیه گزارش‌های خبری مرتبط با انتخابات ۱۴۰۲ ایران که در سایت این رسانه منتشر شده بود، از سایت بی بی سی فارسی گردآوری و با استفاده از این روش، تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته های پژوهش نشان داد بی بی سی با اتخاذ رویکردی منفی و سوگیرانه، نه فقط به بازنمایی بی طرفانه انتخابات نپرداخته است بلکه انتخابات را رویدادی فاقد مشروعیت، با مشارکت پایین و متاثر از مهندسی انتخابات معرفی کرده است.

نتیجه‌گیری: بی‌بی‌سی فارسی با استفاده از مضامین خاص در پوشش اخبار این انتخابات و با اتخاذ رویکردی هدفمند و مبتنی بر دامن زدن به احساسات منفی در مخاطبان، تلاش نمود مشارکت سیاسی در شکل انتخابات این دوره را بی فایده و بدون اثربخشی نشان دهد و در مقابل، نافرمانی مدنی و حضور در اعتراضات را به عنوان جایگزینی برای آن معرفی نماید.

استناد: ابوالحسنی، سیدرحیم؛ هادی پور، میثم؛ و بابایی، محمد. (۱۴۰۵). بازنمایی انتخابات مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری ایران در سال ۱۴۰۲ در سایت بی بی سی فارسی ؛ ارائه یک مدل معنایی. فصلنامه علوم خبری، ۱۵ (۳)، ۱۱۶-۹۶. https://doi.org/10.22034/lrsi.2025.530145.1389

ناشر: موسسه مطبوعاتی روزنامه نگاری بین المللی معاصر.

© نویسندگان

مقدمه

انتخابات از جمله عرصه های نقش آفرینی جدی رسانه هاست. رسانه ها به عنوان پل ارتباطی بین نامزدها و رای دهندگان، قادرند زمینه مشارکت سیاسی افراد جامعه را فراهم کنند و با پوشش اخبار انتخابات، مردم را از جزئیات انتخابات آگاه و به درک بهتر فرآیند انتخابات و نحوه رای دادن کمک کنند. همچنین رسانه ها از این ظرفیت برخوردارند که با پوشش اخبار تخلفات انتخاباتی، بر عملکرد نامزد ها و نهاد های انتخاباتی نظارت و از این طریق شفافیت و سلامت انتخابات را به میزانی تضمین کنند. از طرفی انتخابات بهترین فرصت برای محققانی است که تمرکز مطالعاتی خود را تعامل رسانه ها با موضوع سیاست و به ویژه انتخابات قرار داده اند.(ابوالحسنی و بابایی ، ۱۳۹۰) در این بین بی‌بی‌سی فارسی به عنوان یکی از شناخته شده ترین رسانه‌های فارسی‌زبان که عموما اصلی ترین موضوعات جامعه ایران را دغدغه مهم خود می داند موضوع مطالعات چندی قرارگرفته است. این رسانه با بیش از ۲/۵ میلیون دنبال‌کننده فارسی زبان در توییتر *(https://in6.ir/blog/40214-3/)*، و نیز بیش از ۲۲ میلیون دنبال کننده در صفحه اینستاگرامش (صفحه اینستاگرام *BBCpersian*)پرطرفدارترین صفحه فارسی در این پلتفرم ها به شمار می رود. بررسی سیر تاریخی پوشش رویدادهای ایران در این رسانه نشان می‌دهد بی بی سی فارسی هیچگاه در قبال رویدادهای ایران، صرفا یک رسانه خبری نبوده بلکه همواره نقشی جریان ساز در جهت تحقق منافع خود و دولت متبوع، داشته است.

نگاهی به انتخابات متعدد گذشته نشان می‌دهد بی‌بی‌سی فارسی همواره پوشش گسترده‌ای از این رویدادها ارائه کرده و با انتشار گزارش‌های خبری هدفمند، ساخت برنامه‌های تحلیلی ویژه، مصاحبه با فعالان سیاسی و منتقدان حکومت و بهره‌گیری از نظرات کارشناسان و تحلیلگران، به شکل فعال به پوشش اخبار انتخابات در ایران پرداخته است. نظر به آمار قابل توجه مخاطبان بی بی سی فارسی در ایران از یکسو – حسب برخی مطالعات ۴۰ درصد مخاطبان داخلی تا سال ۱۳۹۰(صادقی،۱۳۹۲، ص– ص ۱۸۳–۱۸۱) و حسب اعلام خود شبکه بی بی سی فارسی بیش از هفت میلیون نفر تا سال ۱۳۹۲ (*www.bbc.com/persian/iran/2012/02/120229_l03_bbctv_audience)*، و نیز تمرکز مستمر این رسانه بر انتخابات در ایران به ویژه از سال ۱۳۸۸ – سال اغاز فعالیت شبکه تلویزیونی بی بی سی فارسی– مطالعه عملکرد این رسانه به ویژه در خصوص انتخابات، در فهم شیوه های رسانه ای و نیز روش های اثرگذاری بر مخاطب ایرانی بسیار اهمیت دارد. و همین مسئله نیز دغدغه مطالعه حاضر را شکل داده است

پیشینه پژوهش

مطالعات متعددی درباره عملکرد بی بی سی و سیاستگذاری های خبری به شکل کلی و نیز عملکرد آن در قبال انتخابات به طور خاص تدوین و منتشر شده است. برخی از این مطالعات برای پژوهش حاضر سودمندند. تام میلز[1] هم در کتاب "افسانه بی‌بی‌سی"، با استناد به شواهد تاریخی و اسناد مختلف، نشان می‌دهد بی‌بی‌سی چگونه در طول تاریخ با دولت‌ها، احزاب سیاسی و گروه‌های ذی‌نفوذ در جامعه بریتانیا همکاری داشته و از آنها تأثیر پذیرفته و بر خلاف تصور رایج، نهادی مستقل و بی‌طرف نیست، بلکه همواره تحت تأثیر نیروهای سیاسی و اقتصادی حاکم بوده است. این کتاب نشان می‌دهد که چگونه شورای حکام بی‌بی‌سی، که مسئول تعیین سیاست‌های کلی این رسانه است، همواره از افراد نزدیک به حکومت و نخبگان جامعه تشکیل شده است. علاوه بر این، "افسانه بی‌بی‌سی" به مسائل حساس و بحث‌برانگیزی مانند نقش بی‌بی‌سی در پوشش جنگ‌ها، انتخابات و مسائل سیاسی داخلی بریتانیا می‌پردازد و با ارائه شواهد و مثال‌های متعدد، نشان می‌دهد که بی‌بی‌سی در این موارد، جانبدارانه عمل کرده و از دیدگاه‌های خاصی حمایت کرده است.(میلز، ۲۰۱۶)

همچنین آنابل سربرنی۲ و معصومه طرفه در کتاب "بی‌بی‌سی و منافع بریتانیا در ایران"، به بررسی تاریخی نقش بی‌بی‌سی فارسی در ایران، از زمان تأسیس آن تا به امروز، می‌پردازند و به این نتیجه می‌رسد که این رسانه همواره نه تنها به پوشش اخبار و رویدادها پرداخته، بلکه به عنوان عاملی فعال در تحولات سیاسی و اجتماعی ایران نیز عمل کرده است. (سربرنی و طرفه ، ۱۴۰۲).در

[1] Tom Mills
2 Annabelle Sreberny

همین راستا منصوره گنجیان و حسناء زین‌الدین [1] در مقاله "نقش بی‌بی‌سی در سیاست ایران: از شاه تا (آیت الله) خامنه‌ای"، به بررسی نقش بی‌بی‌سی فارسی در ادوار مختلف تاریخ معاصر ایران به عنوان بازوی تبلیغاتی بریتانیا، پرداخته اند. بر اساس مطالعات آنها این رسانه در جنگ دوم جهانی، به بدنام کردن حکومت آلمان و حکومت رضا شاه و متقاعد کردن مردم برای اشغال ایران پرداخت. در دوره ملی شدن نفت در نقش مخالف سیاست های دکتر مصدق ظاهر شد. در جریان کودتای ۲۸ مرداد و تا سالها پس از آن، به تمجید حکومت شاه پرداخت و در دهه‌های بعد، با گسترش اعتراضات مردمی، به انعکاس اخبار اعتراضات و کمک به رساندن پیام آیت‌الله خمینی به ملت ایران کمک کرد و با پیروزی انقلاب اسلامی و تغییر روابط ایران و بریتانیا، بی‌بی‌سی فارسی نیز در راستای سیاست خارجی این کشور، به انتقاد از حکومت ایران پرداخت. (*Ganjian & zainodin,2019*)

همسو با همین دیدگاه دنیل کلاوسن [2] نیز با نگارش مقاله "بی‌بی‌سی فارسی: پر کردن خلاء رسانه‌ای در جهان فارسی‌زبان "به بررسی دلایل محبوبیت بی‌بی‌سی فارسی در کشورهای فارسی‌زبان، به ویژه ایران، افغانستان و تاجیکستان می‌پردازد.حسب یافته های این مقاله فضای اقتدارگرایانه حاکم در این کشورها و محدودیت‌های موجود برای رسانه‌های مستقل، سبب شده است بی‌بی‌سی فارسی بتواند با بهره‌گیری از این خلاء و نیز به چالش کشیدن انتقادی و حرفه‌ای مواضع رهبران و عملکرد حاکمیت به رسانه ای مرجع برای فارسی‌زبانان تبدیل شود. (*Clausen,2014*)

اما در خصوص نوع مواجهه بی بی سی فارسی با انتخابات متعدد در ایران نیز مطالعات چندی صورت گرفته است. فیصل کاسمانی در مقاله " بی بی سی و الجزیره انگلیسی : شباهت و تفاوت ها در پوشش گفتمان پیشاانتخاباتی انتخابات سال ۲۰۰۹ ایران " به این پرسش پرداخته است که عامل جمع‌آوری خبر تا چه حد پوشش خبری جهانی انتخابات ایران در سال ۲۰۰۹ را تبیین کرده است؟ و در می یابد که شباهت‌های بیشتری در مقایسه با تفاوت‌ها در پوشش خبری پیش از انتخابات بی‌بی‌سی و الجزیره به چشم می خورد که علت آن ریشه در ایدئولوژی حرفه ای مشترک بین روزنامه‌نگاران بین‌المللی و نیز عدم دسترسی به گروه های مختلف و مقامات ایرانی است که سبب این نوع همگرایی پوشش خبری هر دو شبکه در دوره پیش از انتخابات شده است. (*Kasmani,2013*)

سعید فرامرزیانی در پایان نامه خود " تحلیل گفتمان اخبار انتخابات ریاست جمهوری دوره دهم (در سایت های بی بی سی فارسی و رادیو فردا) در خرداد ۱۳۸۸" به مطالعه گفتمان بی بی سی فارسی و رادیو فردار در قبال انتخابات سال ۱۳۸۸ پرداخته است. نتایج تحقیق گویای آن است که متن های خبری در هر دو سایت از لحاظ سبک واژگانی، افراد و نهاد های نامبرده شده در متون، غیر سازی ها و دیگری سازی ها، قطب سازی ها، استناد ها، پیش فرض ها، تلقین ها و تداعی ها بسیار به هم نزدیک و شبیه بوده اند. همچنین سایت هر دو رسانه از واژگان دارای بار معنایی مثبت برای اصول و ارزش های غربی و از واژگان منفی برای ارزش ها و اقدامات دولت نهم استفاده کرده اند. هر دو سایت، گروه ها و افراد منتقد دولت نهم را خودی و افراد و نهادهای موافق دولت نهم مانند صدا و سیما و رهبری را در قالب دیگری قطب بندی کردند. مصطفی اسدی هم در پایان نامه "شبکه ماهواره ای بی بی سی فارسی و تصویر سازی منفی از جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲)" به کمک روش تحلیل محتوا، اخبار و برنامه های بی بی سی فارسی را از بدو راه اندازی آن در سال ۱۳۸۷ تا پایان دوره دوم ریاست جمهوری احمدی نژاد در سال ۱۳۹۲، مورد مطالعه قرار داده است. نتایج نشان داد بی بی سی فارسی از روز تاسیس در پی بازنمایی منفی از دولت و حکومت جمهوری اسلامی ایران بوده و در جهت بی اعتماد کردن مخاطبان نسبت به حکومت و تقویت مخالفان عمل کرده است. مجیدی و نوری زاده در مقاله "تلویزیون بی بی سی فارسی و بازنمایی تحولات داخلی ایران در سال ۱۳۸۸"با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی به بررسی نحوه بازنمایی تحولات داخلی ایران در سال ۱۳۸۸ توسط بی بی سی فارسی پرداخته اند و محور های غالب بازنمایی های ارائه شده را در خبر ها نشان دادند که موضوعات محوری برنامه های این رسانه بر مفاهیمی همچون نقض حقوق بشر و آزادی های مدنی در ایران، تقویت جنبش سبز و جریان های مخالف (در جهت تشدید شکاف سیاسی و تضعیف دولت)،

1 Hasmah Zanuddin
2 Daniel Clausen

ناکارآمد نشان دادن دولت و پیامد های آن، القاء بیطرفی و قابل اعتماد بودن بی بی سی فارسی، تهدید آمیز خواندن فعالیت های هسته ای ایران برای صلح و ثبات جهانی، بازنمایی انتخابات ایران به مثابه فرصتی برای تغییر نظام، تضعیف گفتمان مذهب، تحریک قومیت ها و اقلیت های مذهبی و زبانی و القاء تقلب در انتخابات، تمرکز داشته و تلاش نموده است چهره ای منفی و بدون مشروعیت از حاکمیت ایران ارائه کند. باصری هم در مقاله خود با عنوان "کارکرد عملیات روانی رسانه‌ای در انتخابات دهم (مطالعه موردی بی‌بی‌سی فارسی)" تقریبا با موضوعی مشابه به بررسی و تحلیل محتوای اخبار تلویزیون بی‌بی‌سی فارسی در بازه زمانی ۲ تا ۲۲ خرداد ۱۳۸۸ (مربوط به انتخابات دهم ریاست جمهوری) پرداخته است. نویسنده تلاش کرده است با استخراج تکنیک های عملیات روانی بی بی سی در انتخابات ریاست جمهوری دهم، شیوه القای مفاهیم مورد نظر این رسانه را دسته بندی و ارائه نماید. میرزایی در مقاله "تحلیل محتوای بی بی سی فارسی پیرامون انتخابات ریاست جمهوری سال ۹۶"، با بررسی محتوای اخبار شبکه تلویزیونی و سایت بی بی سی فارسی درمی یابد که تلویزیون بی بی سی فارسی در پخش اخبار مربوط به انتخابات سال ۱۳۹۶ بر محور تخریب نهاد رهبری و نهادهای نظام، مانند شورای نگهبان تمرکز کرده و سعی در ایجاد و تثبیت دوقطبی خودساخته حول محور ولایت داشته است. این رسانه با تسری این دوقطبی سازی به نامزد های ریاست جمهوری، ضمن دیگری سازی از چهره نظام جمهوری اسلامی و رهبری انقلاب، نامزد هایی را که متصل به جریان انقلاب تلقی می کرد (به طور خاص رئیسی) را در تقابل با منافع مردم بازنمایی نموده و از سوی دیگر در صدد آن بوده است تا با بازنمایی مثبت از نامزد نزدیکتر به جریان مقابل (روحانی)، او را به مثبت تر بازنمایی نماید.

در مجموع مطالعات یاد شده، افزون بر آنکه از بسیاری جهات برای مطالعه حاضر سودمندند، اما در نظر داریم که این پژوهش در مجموع موضوعی جدید را مرکز توجه خود قرار داده است. گرچه روش های بکارگرفته در مطالعات پیشین و نیز یافته های آنان مانع تدوین پژوهشی موازی و تکراری خواهد بود، اما هدف پژوهش حاضر مطالعه عملکرد بی بی سی فارسی در قبال انتخابات مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری سال ۱۴۰۲ جمهوری اسلامی ایران است. وجه متمایز کننده و نوآورانه پژوهش نیز آن است که تلاش دارد به مدل معنایی ورای نحوه پوشش خبری این رسانه دست یابد. بدیهی است فهم مدل معنایی سبب درک بهتر شیوه ها و تکنیک های بکار گرفته شده این رسانه در این انتخابات خواهد شد.

مفاهیم و مبانی نظری

در ادامه برخی مفاهیم و مبانی نظری مقاله را که شاخص های اصلی از آنها استخراج شده اند مرور می کنیم . مدل معنایی[1] نوعی بازنمایی انتزاعی و ساده‌شده از مناسبات خاصی است که بر اساس مفاهیم و روابط بین این مفاهیم طراحی می‌شود. چنین مدلی البته به درک بهتر، تحلیل و شبیه‌سازی موضوع کمک می‌کند. مدل مفهومی در واقع یک ابزار و یا یک سازه ای که کمک می‌کند تا نظامی پیچیده را به اجزای کوچکتر و قابل فهم‌تر تقسیم کنیم و روابط بین این اجزا را به صورت بصری یا نوشتاری نمایش دهیم .(Roninson, 2016,p 2812) اینگونه مدل ها که برگرفته از واقعیت اند چند ویژگی دارند: انتزاعی(با عوامل اصلی توجه می کنند)، ساده‌سازی،نمایش بصری یا نوشتاری(به صورت نمودار و شکل و ...)، بستری برای ارائه مدل‌های کارآمد بعدی، ابزاری برای آموزش و نیز برنامه ریزی های بعدی . در این مطالعه نیز تلاش شده است به مدلی اولیه از شیوه عملکرد بی بی سی فارسی برای بازنمایی و القاء معانی ورای ظاهر پیام های آن دستیابیم . (Roninson, 2016,pp 2813-2814)

نظریه برجسته سازی[2] از جمله نظریه هایی است که برای استخراج شاخص های نظری این مقاله بکار گرفته شده است. این نظریه تاکید دارد که رسانه ها در پوشش اخبار، بین موضوعات، اولویت گذاری کرده و به برخی بیشتر و به برخی کمتر اهمیت می دهند. (دیرینگ، ۱۳۸۴، ۶۴) مک کومبز و شاو،[3] (۱۹۷۲) این فرضیه را مطرح کردند که رسانه‌های جمعی برای هر مبارزه سیاسی،

1 Conceptual model
2 Agenda setting
3 McCombs&Shaw

اولویت هایی را تعیین می‌کنند و بر اهمیت نگرش‌ها نسبت به موضوع‌های سیاسی اثر می‌گذارند. آنها مطالعه خود را با تمرکز بر «رأی دهندگان تصمیم نگرفته» انجام دادند؛ زیرا کسانی که هنوز تصمیم نگرفته‌اند، باید مستعدترین افراد برای آثار برجسته‌سازی باشند. بر اساس این نظریه رسانه های جمعی در برخی شرایط با پوشش خبری و محتوای خود، جهت گیری ذهنی سیاستمداران، مدیران و رهبران کشورها را تعیین می کنند. (سورین و تانکارد، ۱۳۸۱، ۳۲۷)آنها از چهره های سیاسی تصاویر عمومی می سازند و به صورت مستمر موضوعاتی را عرضه میکنند که نشان دهنده مسائلی است که توده مردم باید درباره آنها فکر کنند، بدانند و احساس کنند. (سوربن و تانکارد، ۳۲۸). این نظریه در شناسایی تکنیک های برجسته سازی بی بی سی فارسی نظیر تکرار، اولویت دادن، مصاحبه با کارشناسان و تهیه گزارش یا مصاحبه به ما کمک می کند.

بخشی از شاخص های پژوهش بر مبنای نظریه بازنمایی[1] به دست آمده است . این نظریه به چگونگی ارائه و تفسیر واقعیت توسط رسانه ها می پردازد. رسانه ها با انتخاب کلمات، تصاویر، زوایای دید و روایت های خاص، معنای مورد نظرشان را به رویداد ها می دهند و در نتیجه بر درک مخاطبان از آن رویداد ها تاثیر می گذارند. استوارت هال، اصطلاح جالب و گویای رسانه–ساخته یا رسانه–رسانده را برای این هویت های برساخته وضع کرده است. (هال، ۱۹۹۱ص ۱۴) رسانه‌ها با تکیه بر قدرتی که دارند تصمیم می‌گیرند که به هر رویدادی چه معنایی ببخشند. (ساعی، ۱۳۸۹، ص ۱۱۹ تا ۱۲۰)بنابراین کار رسانه ها تنها انتخاب رویداد و حوادث خاص از میان رویدادهای زیاد نیست، بلکه معنی دادن به آن نیز هست. (مهدی زاده، ۱۳۸۹، ص ۸۶) بازنمایی به عنوان یک فرآیند فعال و انتخابی (توسط رسانه ها) دارای شاخص هایی است که به شماری از آنها اشاره می شود؛ انتخاب کلمات؛ زبان و سبک نگارش؛ تصاویر و فیلم ها؛ چیدمان و ساختار خبر؛ منابع خبری؛ چارچوب خبری؛ استفاده از زبان احساسی و ارزش گذاری؛ تکرار و برجسته سازی؛ استفاده از استعاره و کنایه؛ توجه به مخاطب.

مارپیچ سکوت[2] (گرداب سکوت) نیز دیدگاه نظری دیگری است که شاخص های آن می تواند در تجزیه و تحلیل داده های پژوهش کارا باشد. الیزابت نوئل نیومان (۱۹۷۴) بر آن است که افراد تمایل دارند نظرات خود را زمانی که احساس کنند در اقلیت هستند، بیان نکنند. مارپیچ سکوت نشان می دهد که حاکمان و مالکان رسانه‌ها با استفاده از این ایده، به نمایش غلبه دیدگاه مطلوب خود از یک سو و حذف تدریجی مخالفان خود از سوی دیگر اقدام می کنند. گرداب سکوت هنگامی آغاز می شود که یک عقیده از طریق رسانه ها به طور پایان ناپذیر، تکرار شود و هزینه های قابل تصور برای صحبت در مخالفت با آن، بالا و بالاتر رود. (اسمیت، فیلیپ، ۱۳۸۷، ص ۲۷۰) این وضعیت می تواند به کاهش مشارکت سیاسی افرادی که تصور می کنند در اقلیت هستند، منجر شود. نیومان مشاهده کرد که در انتخابات، دیدگاه های خاص بیشتر مورد توجه قرار می گیرند و گاه مردم به جای صحبت کردن در مورد عقایدشان، در مورد آنها سکوت می کنند چون فکر می کنند نظراتشان مشهود و معروف نیست. (نوربخش و میرحسنی، ۱۳۸۴) در نگاه او رسانه ها یا سه ویژگی سبب چنین وضعیتی می شوند؛ تراکم، همه جایی و هم صدایی بودن.(اسمیت، فیلیپ، ۱۳۸۷، ص ۲۷۰)

و در نهایت شرق شناسی[3] ادوارد سعید نه به عنوان نظریه که به مثابه رویکرد و بستری کلان نیز برخی یکی از مبانی نظری این مقاله را شکل می دهد. در نگاه سعید این بازنمایی‌ها، شرق را به صورت کلیشه‌ای، یکدست و متفاوت با غرب نشان می‌دهند و این تصویرسازی‌ها نه تنها مبتنی بر واقعیت نیستند، بلکه ابزاری برای توجیه استعمار و سلطه غرب بر شرق بوده‌اند. به عبارت دیگر، سعید می‌گوید که غرب، با ساختن تصویری کلیشه‌ای از شرق به عنوان یک "دیگری" عقب‌مانده و نیازمند نجات، به دنبال توجیه تسلط خود بر این منطقه بوده است. (برادران جمیلی، ۱۳۹۴، ۲۴) نظریه شرق‌شناسی سعید نشان می‌دهد که چگونه نگاه غربی به شرق، به جای اینکه مبتنی بر شناخت دقیق و عمیق از فرهنگ‌ها و جوامع شرقی باشد، بیشتر بر پایه کلیشه‌ها و پیش‌داوری‌ها استوار است و در خدمت اهداف سیاسی و ایدئولوژیک غرب بوده است. بر اساس این نظریه هر آنچه غربی نیست، شرقی است. هر چیز خوبی که هرجا هست مانند؛ عقلانیت، نظم پذیری، مدنی بودن، دموکراسی و به دنبال علم بودن، متعلق به

1 Representation
2 Spiral of Silence
3 Orientalism

غرب است و هر چیز منفی، شرقی شناخته می شود، غرب مجموعه خوبی هاست و شرق مجموعه بدی ها. (عبدالکریمی، ۱۴۰۰، ۴۳) شاخص های برگرفته از این نظریه ها و رویکرد برای تجزیه و تحلیل داده های گرداوری شده در مصاحبه ها بکار گرفته شده اند.

روش پژوهش

با توجه به کیفی بودن پژوهش، از تکنیک "تحلیل مضمون"[1] برای پاسخ به پرسش اصلی تحقیق استفاده شده است. مضمون یا تم[2] به معنای زمینه، مایه، درون مایه، موضوع و مبحث است. بنابراین تحلیل مضمون به معنای به دست آوردن درون مایه موضوع می باشد. تحلیل مضمون، تحلیل مبتنی بر استقرای تحلیلی است که در آن پژوهشگر از طریق طبقه بندی داده ها و الگویابی درون و برون داده ای، به نوعی سنخ شناسی تحلیلی از متن دست می یابد. (خنیفر و مسلمی، ۱۳۹۵، ص ۵۱) از این رو تحلیل مضمون کدگذاری و تحلیل داده هاست با این هدف که دریابیم داده ها چه می گویند و چه اطلاعاتی می دهند. در تکنیک تحلیل مضمون، به دنبال الگوهای معنادار در میان داده ها هستیم، لذا اطلاعات بر اساس موضوع در دسته های معنادار طبقه بندی و انتزاع و برای تحلیل آماده می شوند و از این طریق داده‌های پراکنده و متنوع، به داده هایی غنی و تفصیلی تبدیل می شوند. (طیبی، ۱۳۹۸، ص ۷۱) این روش پرکاربرد، به پژوهشگر کمک می‌کند تا از دل داده‌های کیفی، مضامین و الگوهای مهم را استخراج کرده و به درک عمیق‌تری از پدیده مورد مطالعه دست یابد.

براون و کلارک[3] استفاده از روش تحلیل مضمون را زمانی مفید می دانند که پژوهش در زمینه ای نامشخص صورت گیرد و یا نظر افراد درباره موضوع مورد پژوهش معلوم نباشد. همچنین زمانی که عرضه تفصیلی تر و جزئی تر مضمونی خاص یا گروهی از مضامین در درون داده ها مد نظر باشد و یا مواردی که پژوهشگر به دنبال بررسی سوالی خاص و حل نشده و یا حوزه علاقه خود در درون داده ها باشد، به کار می رود. (خنیفر و مسلمی، ۱۳۹۵، ص ۵۷)

در این پژوهش به منظور اطمینان بالا از دستیابی به نتایج معتبر، روش نمونه گیری هدفمند(گزارش های خبری منتخب و مرتبط با انتخابات ایران در بازه زمانی روز اعلام وزارت کشور برای شروع ثبت نام داوطلبان تا یک هفته پس از روز رای گیری) که در وبگاه اینترنتی تلویزیون بی بی سی فارسی منتشر شده است، در نظر گرفته شد. بر این اساس تعداد ۲۴ گزارش خبری مرتبط و با داده های زیاد، احصاء شد.پس از آن مرحله تجزیه و تحلیل داده ها در دستورکار قرا گرفت. حسب الگوی مطالعات کیفی تجزیه و تحلیل بر اساس کدگذاری سه مرحله ای صورت گرفت. در مرحله نخست کد های مفهومی پایه و اولیه استخراج شد. سپس با ترکیب و ادغام آنها مضامین سازمان دهنده بدست آمد و پس از انجام مرحله دیگری از انتزاع (بر روی مضامین سازمان دهنده) و دسته بندی آنها، در مرحله سوم مضامین کلان تعریف و نامگذاری شد و نتایج آن پس از بازبینی، منجر به تهیه گزارش نهایی گردید.

روایی پژوهش بدین صورت سنجیده شد که در شاخص های برگرفته از مطالعات پیشیین و نیز مبانی نظری بارها بررسی و تدقیق شدند و در طول بررسی متن گزارش ها نیز داده ها و کدهای به دست آمده به صورت مستمر توسط پژوهشگران مورد بررسی و در صورت نیاز اصلاح و تعدیل قرار می گرفتند. (آرمان‌پژوهان، ۱۳۹۵) در پایان کار نیز با تکنیک ترسیم مسیر پژوهش و نیز حساسیت نظری، بارها مضامین به دست آمده با مراجعه مجدد با متن گزارش های مقایسه شد تا هر گونه سوگیری پژوهشگر به حداقل برسد. (کرسول، ۱۳۹۸، ۲۱۸) افزون بر این با توصیف غلیظ مضامین در مدل نهایی نیز حداکثر اطمینان از انطباق مضامین نهایی با شاخص های نظری از یک سو و با نقل قول های متعدد از متون و گزارش های خبری از سوی دیگر روایی پژوهش به شکل مطلوب سنجیده شد.

1 Thematic Analysis
2 Theme
3 Braun & Clarke

برای محاسبه پایایی پژوهش با استفاده از تکنیک بازآزمون متن سه گزارش انتخاب شد و در فاصله زمانی مشخص (ده روز بعد) مجدد توسط پژوهشگر کدگذاری شد و با توجه به مشاهده بیش از۷۰ درصد توافق بین کدهای اول و کدگذاری دوم هر گزارش ، پایایی یافته ها تایید شد. (رفیعی، ۱۴۰۱، ۸) نتایج بدست آمده از این گذاری در جدول ۱ ارائه شده است

جدول ۱ محاسبه پایایی

ردیف	درصد توافقات	درصد عدم توافقات	پایایی آزمون
گزارش اول	۸۵	۱۵	۸۵
گزارش دوم	۹۰	۱۰	۹۰
گزارش سوم	۹۷	۳	۹۷
میانگین درصد توافق			۹۰

در پایان نیز با ترکیب و ادغام نتایج تحلیل مضمون با مبانی نظری استفاده شده (بازنمایی، برجسته‌سازی، مارپیچ سکوت و شرق‌شناسی سعید) تلاش شد یک مدل معنایی برای نحوه بازنمایی این دوره از انتخابات توسط تلویزیون بی بی سی فارسی ارائه شود. این مدل، با تکیه بر مضامین استخراج شده از تحلیل مضمون و مبانی نظری که به نظر می رسد توسط بی بی سی فارسی به کار گرفته شده، به تبیین چگونگی شکل‌گیری و انتقال معانی در گزارش‌های خبری این رسانه می‌پردازد.

یافته های پژوهش

پس از آنکه فرایند کدگذاری بر روی هر یک از ۲۴ گزارش خبری به صورت جداگانه انجام شد مضامین پایه به دست آمد ،که در جدول زیر ارائه شده اند. با توجه به حجم بالای داده ها ، مضامین سازمان دهنده نیز که از فرایند انتزاع مضامین اولیه بدست آمدند در ستون دوم جدول ۲ ارائه شدند.[۱](جدول ۲)

جدول ۲ : کدگذاری اولیه

مضامین اولیه	مضامین سازماندهنده
۱- مردم و چهره های سیاسی به نشانه اعتراض به سرکوب سیاسی در انتخابات شرکت نمی کنند و خواستار تحریم انتخابات هستند. ۲- بسیاری از چهره های سابق از حکومت کنار گذاشته شدند. ۳- اصلاح طلبان اعلام کردند در انتخابات شرکت نمی کنند. ۴- بسیاری از چهره های نظام اعتقادی به ادامه حیات حکومت ندارند. ۵- فعالان سیاسی از مردم خواستند در انتخابات شرکت نکنند. ۶- بسیاری از چهره های نظام از ترس رد صلاحیت در انتخابات نامزد نشدند.	عدم مشارکت مردم در انتخابات و مطالبه تحریم
۷-مشروعیت حاکمان ایران به شدت آسیب دیده است. ۸- مشروعیت نظام در سالهای اخیر با چالش مواجه شده است. ۹- این انتخابات آزمونی برای مشروعیت متزلزل نظام پس از اعتراضات است. ۱۰- مشروعیت حکومت در ایران مورد تردید قرار گرفته است. ۱۱- از نظر مردم عدم مشارکت در واقع نوعی مشارکت است. ۱۲- عدم مشارکت مردم باعث تضعیف مشروعیت حکومت ایران شده است.	آسیب دیدن مشروعیت حکومت در ایران
۱۳- حکومت برای وجهه بین المللی خود سعی دارد نمایشی از انتخابات ارائه دهد. ۱۴- رهبر ایران علیرغم رد صلاحیت ها خواستار انتخابات پر شور و پر شکوه است. ۱۵- حاکمیت سعی دارد به خاطر بهبود وجهه خود مردم را پای صندوق های رای بکشاند.	بهره گیری حکومت از انتخابات به عنوان نمایشی برای بهبود وجهه داخلی و بین المللی

[۱] متن گزارش های بی بی سی فارسی که در این پژوهش به آنها استناد شده است همراه با لینک دسترسی ، در دفتر مجله در دسترس است.

۱۶- صلاحیت بسیاری از داوطلبان برای انتخابات رد شده است. ۱۷- حکومت به دنبال مهندسی انتخابات برای خالص سازی از طریق رد صلاحیت هاست. ۱۸-انتخابات مهندسی شده و رقابت تنها بین اصولگرایان خواهد بود. ۱۹-کاندیدا های ناهمسو با نظام رد صلاحیت شدند. ۲۰-حتی اصولگرایان معتدل و میانه رو ها نیز حذف شده اند. ۲۱-بسیاری از مسئولین سابق نظام رد صلاحیت شده اند.	تلاش حکومت برای مهندسی انتخابات با هدف خالص سازی از طریق ردصلاحیت ها
۲۲-فضای امنیتی، سرکوب و اعدام بر انتخابات سرد ایران حاکم است. ۲۳-هیچ نشانه ای از تغییر وضع موجود و باز شدن فضای سیاسی وجود ندارد. ۲۴-حکومت با ورود اصلاح طلبان و میانه رو ها برای ورود به انتخابات مخالفت می کند. ۲۵-بسیاری از شخصیت های برجسته نظام به اجبار از حکومت کنار زده شده اند. ۲۶-حضور پرتعداد نظامیان در انتخابات باعث امنیتی شدن فضای کشور شده است.	حاکم بودن فضای امنیتی و سرکوب بر جامعه
۲۷-ترکیب مجلس خبرگان این دوره به دلیل احتمال تعیین رهبر بعدی حائز اهمیت است. ۲۸-حاکمیت با توجه به شرایط سنی رهبر ایران به دنبال یکدست کردن نظام است.	تلاش حاکمیت برای یکدست کردن نظام با توجه به سن رهبر ایران
۲۹-مردم مشارکت در انتخابات را بی معنی دانسته و به کنش زیرزمینی سیاسی روی آورده اند. ۳۰-مشارکت سیاسی مردم از حضور در انتخابات به حضور در جنبش های اعتراضی تغییر یافته است.	تغییر نوع مشارکت سیاسی مردم از شرکت در انتخابات به حضور در جنبش های اعتراضی
۳۱-مردم از مشارکت در انتخابات استقبال نکردند. ۳۲-انتخابات برای مردم بی اهمیت شده است. ۳۳-حکومت در جریان خالص سازی بخش دیگری از حامیانش را از دست داده است. ۳۴-نظام با بحران رای مواجه شده است.	مواجهه حاکمیت با بحران رای به واسطه عدم مشارکت مردم
۳۵-آمار ها و نظرسنجی ها از کاهش بی سابقه مشارکت خبر می دهد. ۳۶-نظرسنجی ها از کاهش تمایل مردم به مشارکت در انتخابات خبر می دهند. ۳۷- پرسش شوندگان در نظر سنجی دلیل عدم تمایل به مشارکت خود را ناکارآمدی مجلس، فساد و نا امیدی از آینده اعلام کردند. ۳۸-شاهد بی رمق ترین انتخابات در طول دوران جمهوری اسلامی هستیم.	کاهش بی سابقه مشارکت مردم در انتخابات بر اساس نتایج نظر سنجی ها
۳۹-مردم به دلایل مختلف تصمیم دارند در انتخابات شرکت نکنند. ۴۰-مردم از حکومت خشمگین اند و انگیزه ای برای مشارکت ندارند. ۴۱-مردم به نشانه اعتراض در انتخابات شرکت نمی کنند و یا رای سفید می دهند. ۴۲-میزان آرای باطله در انتخابات های اخیر، در رتبه دوم قرار داشت.	شرکت نکردن مردم در انتخابات به نشانه اعتراض
۴۳-اصلاح طلبان با سکوتشان در اعتراضات، اعتبارشان را بین مردم از دست داده اند. ۴۴-اصلاح طلبان با عدم همراهی با مردم، اعتبارشان را بین مردم از دست داده اند. ۴۵-اصلاح طلبان با سکوت در اعتراضات، پشتوانه خود را در میان مردم از دست دادند. ۴۶-عدم همراهی اصلاح طلبان با مردم باعث محور شدن اپوزیسیون خارج نشین شده است.	بی اعتبار شدن اصلاح طلبان میان مردم
۴۷-مجلس ایران، مجلسی ضعیف و نا کارآمد است. ۴۸-مجلس ایران غیر مستقل و بازیچه دست حاکمیت است. ۴۹-مجلس ایران برای مردم بی اهمیت شده و هیچ کارکردی ندارد. ۵۰-مجلس ایران برای مردم هیچ کارکردی ندارد و در خدمت نظام است.	ناکارآمدی مجلس ایران و بازیچه دست حاکمیت شدن آن
۵۱-نمایندگان مجلس فاسد هستند. ۵۲-حاکمیت برابر فساد نمایندگان سکوت کرده است. ۵۳-نمایندگان مجلس فاقد تجربه، تخصص و تحصیلات مرتبط هستند. ۵۴-بسیاری از نمایندگان حاضر در مجلس از اعضای سپاه هستند.	وابستگی نمایندگان مجلس و غیر متخصص بودن آنها

۵۵–طرح های مطرح شده در مجلس برخلاف مصلحت و رضایت مردم است. ۵۶–قوانین تصویب شده در مجلس (از جمله عفاف و حجاب و ...) در خدمت حاکمیت است.	تناقض داشتن موضوعات طرح شده در مجلس با مصلحت مردم
۵۷–انتخابات در ایران غیر رقابتی و غیر منصفانه است. ۵۸–رقابت تنها بین اصولگرایان است. ۵۹–همه نامزد های ناهمسو با حاکمیت رد صلاحیت شدند.	اصولگرایان تنها رقبای اصلی انتخابات
۶۰–انتخابات ایران بی معنی است زیرا نتایج آن از قبل مشخص است. ۶۱–نامزد های تایید صلاحیت شده همه از یک طیف هستند.	مشخص بودن نتایج انتخابات از قبل
۶۲–در کشور ایران دموکراسی واقعی برقرار نیست. ۶۳–انتخابات بی معنی و بی اهمیت شده و مجلس هیچ کارکردی برای مردم ندارد. ۶۴–حکومت دغدغه ای برای مشارکت بالای مردم ندارد. ۶۵–مشارکت در راهپیمایی های مناسبتی جای مشارکت در انتخابات را گرفته است.	بی معناشدن و کم اهمیت شدن انتخابات هم برای مردم و هم برای حکومت
۶۶–ایران یک کشور دموکراتیک نیست زیرا مشارکت مردم باعث تغییر نمی شود. ۶۷–مشارکت سیاسی به معنای تاثیر در اداره کشور، در ایران بی معنی است. ۶۸–تعداد زیاد آرا باطله در انتخابات قبل نشان داد مشارکت بسیاری از مردم به دلایلی غیر از سیاست بوده است. ۶۹–در حکومت های ولایت مدار اصولا جایی برای مشارکت سیاسی شهروندان وجود ندارد. ۷۰–رای دادن به خودی خود نشانه وجود دموکراسی نیست.	تضادی ماهوی حکومت ایران با دموکراسی
۷۱–مشارکت در انتخابات نوعی تسلیم و یا بیعت با حکومت استبدادی است. ۷۲–مشارکت سیاسی مردم از شرکت در انتخابات، به حضور در جنبش های اعتراضی و نافرمانی مدنی تغییر کرده است. ۷۳–در شهرها و حوزه های کوچک مردم به دلایل قومیتی یا رقابت محلی در انتخابات شرکت می کنند اما در تهران و شهرهای بزرگ که مردم آگاهی بیشتری دارند، مشارکت کمتر خواهد بود.	تحول مشارمت سیاسی در ایران به نافرمانی مدنی
۷۴–رای به اصلاح طلب یا اصولگرا، بیهوده است زیرا باعث تغییر نمی شود. ۷۵–کنش سیاسی که تاثیری نداشته باشد، بیهوده است. ۷۶–مشارکت برای مجلسی که برای مردم هیچ فایده ای ندارد، بیهوده به نظر می رسد. ۷۷–مردم و حاکمیت به یک نقطه مشترک رسیده اند و آن بی اهمیت بودن مشارکت است. ۷۸–مشارکت در این انتخابات تفاوتی با عدم مشارکت ندارد زیرا نتایج از حالا مشخص است.	بی فایده شدن مشارکت سیاسی در ایران

جدول شماره ۲- مضامین پایه و استخراج مضامین سازمان دهنده

حسب مضامین پایه بدست آمده از داده های اولیه، مضامین سازمان دهنده که حاصل فرایند انتزاع مضامین پایه و همزمان رفت و برگشت بین داده های اولیه و مضامین پایه و تلاش برای دستیابی به مضامینی کلی تر بود، طبق جدول زیر به دست آمدند.

مضامین سازمان دهنده	مضامین کلان
نتایج انتخابات از قبل مشخص است. انتخابات بی معنی و هم برای حکومت و هم برای مردم بی اهمیت است. رقابت تنها میان اصولگرایان است.	انتخابات غیر رقابتی و غیر منصفانه
حکومت به دنبال مهندسی انتخابات به منظور خالص سازی از طریق رد صلاحیت هاست. فضای امنیتی و سرکوب بر جامعه حاکم است. حاکمیت با توجه به شرایط سنی رهبر ایران به دنبال یکدست کردن نظام است.	مهندسی انتخابات
عدم مشارکت مردم حاکمیت را با بحران رای مواجه کرده است. نظرسنجی ها و پیش بینی ها نشان از کاهش مشارکت دارند. مردم به نشانه اعتراض در انتخابات شرکت نمی کنند.	قهر مردم با حکومت

اعتبار اصلاح طلبان در بین مردم از بین رفته است.	
مجلس ایران ناکارآمد و بازیچه دست حاکمیت است. نمایندگان مجلس وابسته و فاقد تخصص هستند. موضوعات مطرح شده در مجلس با مصلحت کشور در تناقض است.	مجلس و نمایندگان وابسته
مشروعیت حکومت در ایران آسیب دیده است. مردم و چهره های سیاسی در انتخابات شرکت نمی کنند و خواستار تحریم انتخابات هستند.	عدم مشروعیت حاکمیت
حکومت ایران فاقد ظرفیت دموکراسی است. مشارمت سیاسی در ایران به نافرمانی مدنی و حضور در اعتراضات تغییر کرده است. مشارکت سیاسی در ایران بی فایده است.	گذار از مشارکت انتخاباتی به نافرمانی مدنی

جدول شماره ۳- مضامین سازمان دهنده و استخراج مضامین کلان از آنها

جدول شماره ۳- نشان می دهد تلویزیون بی بی سی فارسی در پوشش انتخابات ۱۴۰۲ ایران بر ۶ مضمون کلی تمرکز داشته است. طبق این جدول، مضامین کلان مورد استفاده این رسانه که به طور مکرر در گزارش های آن برجسته شده اند، شامل؛ "انتخابات غیر رقابتی و غیر منصفانه"، "مهندسی انتخابات"، "قهر مردم با حکومت"، "مجلس و نمایندگان غیر مستقل و ناکارآمد"،" عدم مشروعیت حکومت"، "گذار مردم ایران از مشارکت انتخاباتی به نافرمانی مدنی و حضور در اعتراضات" است.

بحث

به نظر می رسد عملکرد بی بی سی فارسی با دیدگاه های نظری مقاله قابل انطباق است. در خصوص نظریه برجسته سازی، بی بی سی فارسی به جای ارائه تصویری جامع و متعادل از انتخابات، عمدتاً به برجسته‌سازی و بزرگ نمایی دیدگاه منتقدان و مخالفان توجه نشان داده است. این رویکرد با هدف ارائه تصویری منفی از انتخابات و نظام سیاسی و کاهش مشروعیت حاکمیت نزد مخاطبان صورت گرفته است. مضامین استخراج شده از پوشش رسانه‌ای انتخابات ایران، نه فقط معطوف به برجسته‌سازی موضوعات خاص (دیدگاه منتقدان و مخالفان) بود، که ویژگی‌های منفی منتسب به انتخابات و نظام سیاسی ایران را نیز در بر می گرفت. بکارگیری ادبیات و زبان خاص، تکرار مضامین منفی، نمایش روابط متقابل میان موضوعات و ویژگی‌های آنها و مصاحبه با برخی کارشناسان در همه راستا از مهمترین تکنیک های بکار گرفته شده بود.به عبارتی، بی‌بی‌سی فارسی با برجسته‌سازی انتخابی و هدفمند، نه تنها به تعیین اولویت‌های ذهنی مخاطبان (فکر کردن به دیدگاه مخالفان) پرداخته، بلکه به شکل‌دهی "نقشه شناختی" آن‌ها نیز اقدام کرده است. این نقشه شناختی، شامل مجموعه‌ای از ارتباطات منفی میان انتخابات و نظام سیاسی با مفاهیمی مانند بی‌اعتمادی، نارضایتی و عدم مشروعیت است. این تصویر شبکه‌ای، که با استفاده از تکرار، تاکید و انتخاب خاص، ایجاد شده، به مخاطب القاء می‌کند که نظام سیاسی ایران، مجموعه‌ای به هم پیوسته از مشکلات می باشد که نیازمند تغییر است.این رویکرد همچنین به شکل گیری یک "انگاره" منفی در ذهن مخاطب منجر می گردد که شبیه آنچیزی است که والتر لیپمن[1] ذیل عنوان "قالب شناختی"[2] نام می برد و به مخاطب دیدگاهی کلی و کلیشه ای از نظام سیاسی ایران ارائه می‌دهد. (لیپمن ، ۱۳۹۴،ص ۸۹)

در یک نگاه کلی تحلیل مضامین رسانه‌ای انتخابات ایران در بی‌بی‌سی فارسی، با نگاهی به رویکرد شرق‌شناسانه سعید، نشان داد این رسانه در بازنمایی رویدادهای سیاسی ایران، از چارچوب‌های فکری شرق‌شناسانه متأثر است و از طریق برجسته‌سازی مضامینی همچون غیردموکراتیک بودن انتخابات، تقلب‌های انتخاباتی و استبداد حاکمان، تصویری تک‌بعدی و تحریف‌شده از واقعیت‌های پیچیده سیاسی و اجتماعی ایران ارائه می‌دهد. از شایع‌ترین کلیشه‌های شرق شناسی، تاکید بر ناتوانایی شرق در برقراری دموکراسی است. در اینجا دموکراسی به مثابه ارزش انحصاری غرب معرفی می شود که شرق قادر به درک و اجرای مفاهیم آن نیست و هرگونه تلاش شرق نیز برای ایجاد دموکراسی در کشورهای شرق به دلیل سرکوب حاکمان مخالف دموکراسی، ناکام و

1 Walter Lippmann
2 Stereotype

محکوم به شکست است. استفاده مکرر از مضامینی مانند فضای سرکوب و اعدام، سرکوب مردم، نبود ساز و کاری برای رسیدگی به خواسته های مردم، مهندسی انتخاباتی، رد صلاحیت ها، حضور پر رنگ نهادهای امنیتی و نظامی و ... بیانگر همین رویکرد است.

از سویی مطابق نظریه بازنمایی استوارت هال[1] نیز کلمات و عبارات به کار رفته در اخبار و گزارش ها می توانند بار معنایی خاصی داشته و بر درک مخاطب تاثیر بگذارند. بی بی سی برای توصیف انتخابات از کلماتی مانند؛ غیر رقابتی، غیرمنصفانه، انحصاری، درون گروهی، مهندسی شده، بی معنی، بدون فلسفه، بدون کارکرد، غیر جدی، نمایشی، گلخانه ای، تحقیر آمیز، حداقلی و با مشارکت پایین استفاده کرده است. افزون بر این ، زبان و سبک استفاده شده بی بی سی در پوشش این انتخابات نیز قابل توجه است، گزارش ها بار منفی دارند و با پوشش یکسویه دیدگاه های منتقدان و مخالفان، نظام ایران را با اتهامات جدی روبرو می کنند. مفاهیمی مانند رد صلاحیت، عدم مشارکت و مهندسی انتخابات در کنار عبارات کلیشه ای مانند قهر مردم با حکومت، حکومت فاقد مشروعیت و انتخابات فرمایشی از این دست اند. همزمان بکارگیری برخی واژگان انگیزشی نیز قابل توجه است. این نوع واگان گاه مستقیم عواطف مخاطب را هدف می گیرد. نظیر: فساد اقتصادی در مجلس، خودرو های لوکس نمایندگان، مصلحت اندیشی و کم کاری حکومت، انتخابات آخرین سنگر دموکراسی در ایران، روحانی، رییس جمهور ساکت (به دلیل سکوتش در برابر سرکوب اعتراضات) و انتخابات کاریکاتوری ایران.

تصاویر منتشر شده بی بی سی در خلال گزارش ها نیز تصاویری است که دلالت دارد بر بی توجهی مردم به تبلیغات انتخاباتی دارد؛ از جمله بهره گیری از تصاویری از اعتراضات، چهره های سابق و منتقدان فعلی حکومت، و تصاویری از گشت ارشاد و ... .

از سویی تیتر های استفاده شده برای گزارش ها نیز قابل توجه اند. درگزارش های اینچنینی هم بلافاصله، به موضوعات چالشی حکومت پرداخته می شود و به نحوی که به سوء ظن ها نزد مخاطب دامن می زند می گردد:

- نماینده مجلس ایران: به کار گرفتن نظامیان در راس امور داخلی، کشور را «امنیتی کرده»
- انتقاد مقام شورای عالی انقلاب فرهنگی ایران: کلیت نظام و جامعه مثل خانه زلزله‌زده است.
- پاسخ فائزه هاشمی از اوین: مردم راه‌حل را در نافرمانی‌های مدنی و افزایش فشار بر حکومت یافتند.
- ادامه سکوت شورای نگهبان و وزارت کشور درباره خبر ردصلاحیت شدگان
- انتخابات در ایران بی‌معنا شده است؟
- چرا مجلس ایران قدرت و کارآیی لازم را ندارد؟

همه این موارد نیز در حالی است که عموم منابع خبری بی بی سی را منتقدان جمهوری اسلامی، چهره های فاصله گرفته از حکومت، فعالان سیاسی مخالف و افرادی شکل می دهد که در انتخابات شرکت نمی کنند.

استفاده از استعاره و کنایه هم از تکنیک هایی است که در این بازه زمانی با هدف جلب توجه بیشتر از آنها بهره گرفته شده است استعاره به معنای جایگزینی یک کلمه یا عبارت با کلمه یا عبارتی دیگر به دلیل شباهت معنایی است و کنایه نیز برای بیان منظور به صورت غیرمستقیم استفاده می‌شود. بی بی سی با هدف اثر گذاری بیشتر بر مخاطب به کرات از کنایه ها و استعاره ها برای این منظور استفاده کرده است:– موج اعتراضات؛ استعاره از تعدد اعتراضات– روز واقعه؛ استعاره از روز نبود رهبری –پدر خوانده اصلاح طلبان؛ استعاره از روحانی–کلید روحانی؛ استعاره از ادعای او برای حل مشکلات–توپ جمع کن انتخابات؛ کنایه از کسانی که نامزد انتخابات می شوند ولی میدانند که وارد مجلس نمی شوند–تنور سرد، یخبندان انتخاباتی؛ استعاره از بی توجهی مردم به انتخابات–پیاده شدن از قطار انقلاب؛ استعاره از فاصله گرفتن چهره های سابق نظام از آن– شرمساری انتخاباتی ایران؛ کنایه از انتخابات پر شور ترکیه در مقایسه با انتخابات کم رونق ایران در سالهای اخیر– کشور، پادگان شده؛ کنایه از حضور پر تعداد نظامیان در پست های مختلف–شهادت رفسنجانی؛ کنایه از اینکه او فوت نشده است –خانه زلزله زده؛ کنایه از اوضاع نابسامان کشور–هیزم خیس است و قابل سوختن نیست؛ استعاره از اینکه قشر خاکستری برای شرکت در انتخابات متقاعد نشده اند–انتخابات در کشور حزب اللهی ها؛ کنایه به سخنان کارشناس صدا و سیما، که گفت کشور مال حزب اللهی هاست و بقیه می توانند بروند.

1 Hall, Stuart

حسب نظریه مارپیچ سکوت گفته شد که رسانه ها به سه روش بر مارپیچ سکوت تاثیر می گذارند (سورین، تانکارد، ترجمه دهقان، ۱۳۸۱، ص ۳۹۹-۳۹۷). نتایج تحلیل نشان می دهد بی بی سی فارسی از این سه روش برای ایجاد و تقویت مارپیچ سکوت به منظور منزوی کردن و به سکوت کشاندن مخاطبان و عدم مشارکت در انتخابات استفاده کرده است. ؛

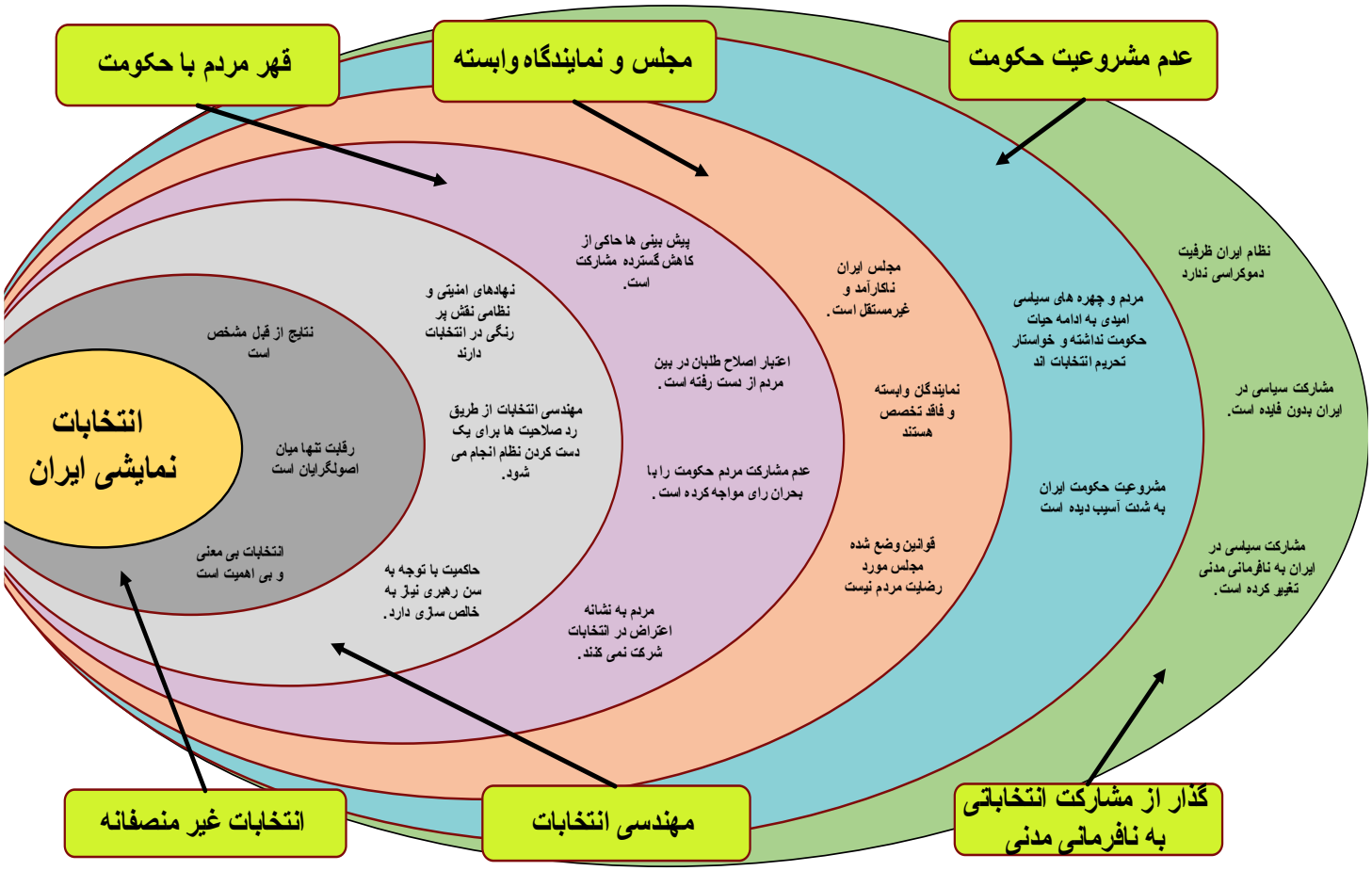
۱-این باور را در افراد جامعه دامن می زند که عقاید مسلط چه نوع عقایدی هستند: بی بی سی فارسی با نادیده گرفتن عقاید موافقان شرکت در انتخابات و تکرار پرشمار آرای مخالفان نظام، مبنی بر فاصله گرفتن مردم از حکومت، عدم مشارکت مردم در انتخابات و بی فایده بودن آن سعی در القاء مسلط بودن این عقاید در جامعه به مخاطبانش داشته است.

۲-به مخاطب القاء می کنند کدام عقاید در حال شکل گیری و گسترش اند: این رسانه به دنبال تثبیت این تفکر بوده که به دلیل نبود امکان مشارکت و بی فایده بودن آن در ایران، نافرمانی مدنی و پیوستن به اعتراضات (و آشوب ها) در حال گسترش و مشروع است.

۳-به جامعه القاء می کنند که ابراز برخی عقاید سبب منزوی شدن آنها می شود در حالی که برخی عقاید با استقبال مواجه می شود: در خلال پوشش تلویزیون بی بی سی فارسی از کلمات منفی برای توصیف انتخابات استفاده شده است و بارها موافقان مشارکت هدف نقد قرار گرفته اند. مثلا اعلام شد مشارکت در شهرهای مهمی مانند تهران و کرج، پایینتر از جاهای دیگر است. همچنین اعلام شد حکومت به دنبال ترغیب مردم به شرکت در انتخابات برای بهبود وجهه خود است اما با توجه به وجود شبکه های اجتماعی و رشد آگاهی سیاسی جوانان به نظر نمی رسد موفق شود. در گزارشی دیگر مجری که در تلویزیون ایران مردم را به مشارکت در انتخابات دعوت کرده بود (ژیلا صادقی)، نقد تندی صور گرفت.

نتیجه گیری

در اینجا با هدف ارائه مضمون فراگیر نهایی به نظرمی رسد بتوان گفت حسب مضامین سازمان دهند بدست آمده ، بی بی سی فارسی تلاش نموده است در نهایت انتخابات مجلس شورای اسلامی و انتخابات خبرگان رهبری را ذیل مفهوم فراگیر "انتخابات نمایشی ایران" مفهوم سازی نماید. شکل زیر این فرایند را نشان داده است.

شکل شماره ۱- نمودار لایه ای، مضامین کلان و مضامین سازمان دهنده آن

شکل شماره ۱ تصویری جامع از نحوه بازنمایی این رویداد توسط این رسانه ارائه می‌دهد. در مرکز تصویر، مفهوم "انتخابات نمایشی ایران" قرار دارد که نشان‌دهنده چارچوب کلی تحلیلی بی‌بی‌سی فارسی از انتخابات ایران است. این رسانه با تأکید بر ویژگی‌هایی مانند مهندسی انتخابات، عدم رقابت واقعی و ... انتخابات ایران را فاقد شاخص‌های دموکراتیک و در نتیجه، نامشروع جلوه می‌دهد.

لایه‌های میانی نمودار نیز، مضامین اصلی بی‌بی‌سی فارسی و مضامین سازماندهنده آن مضمون کلان را نشان می دهند. از نگاه بی بی سی فارسی، انتخابات غیر رقابتی و غیر منصفانه ایران، در سایه بحران های متعدد (همچون بحران مشروعیت، بحران رای، بحران بی اهمیت شدن مجلس و انتخابات و بحران کهولت سن رهبری) در حالی برگزار می شود که حاکمان ایران سعی دارند از انتخابات به عنوان ابزاری برای حذف رقبا و تضمین پیروزی خودی ها استفاده کنند.

مشارکت بی فایده، به عنوان مضمونی پر کاربرد در گزارش های این رسانه، بی‌اعتمادی مردم به تأثیر رأی خود و بی‌فایده بودن مشارکت در انتخابات را منعکس می کند. این مضمون با برجسته‌سازی اعتراضات و بی‌توجهی حاکمیت به خواسته‌های مردم، تقویت می‌شود. عدم مشروعیت حکومت و قهر مردم با انتخابات نیز به عنوان پیامد طبیعی بی‌اعتمادی و ناامیدی، در گزارش‌ها بازتاب می‌یابد که نشان‌دهنده القای شکاف عمیق بین مردم و حاکمیت است.

از سویی لایه‌های بیرونی نمودار، پیامدهای کلی‌تر بازنمایی بی‌بی‌سی فارسی از انتخابات را نشان می‌دهند. "مجلس و نمایندگان وابسته" به عنوان نمادی از عدم استقلال مجلس و تبعیت نمایندگان از حاکمیت، در گزارش‌ها به تصویر کشیده می‌شود. "حکومت بدون مشروعیت" به عنوان نتیجه طبیعی مهندسی انتخابات و عدم مشارکت واقعی مردم، در گزارش‌ها مورد تأکید قرار می‌گیرد و

در نهایت، "گذار مردم از مشارکت انتخاباتی به نافرمانی مدنی و حضور در اعتراضات" به عنوان چشم‌اندازی برای آینده سیاسی ایران، در گزارش‌ها مطرح می‌شود و نشان‌دهنده تلاش بی‌بی‌سی فارسی برای القای ناامیدی از اصلاحات از طریق صندوق رأی برای کاهش مشارکت و ترویج نافرمانی مدنی به عنوان یک کنش سیاسی مشروع است. در ادامه هر یک از مضامین اصلی، به شکل تفصیلی توضیح داده شده است و مضامین سازمان دهنده و مصادیق آن، برای هر مضمون کلان، ارائه می گردد.

۱- عدم مشروعیت حکومت؛

حسب این مضمون کلان مشروعیت حکومت ایران در سال‌های اخیر به شدت خدشه‌دار شده است (مضامین ۷-۸-۱۰-۱۲). به تعبیر بی بی سی سرکوب اعتراضات اخیر، از جمله اعتراضات به گرانی سوخت و ناآرامی های ۱۴۰۱، این روند را تشدید کرده و شکاف عمیقی بین مردم و حکومت ایجاد کرده است.(مضمون ۱) بسیاری از چهره‌های برجسته نظام، از جمله برخی از وفاداران سابق، از این رویه فاصله گرفته‌اند و به ادامه حیات نظام بدبین هستند. (مضمون ۴) انتخابات پیش‌رو، نخستین آزمونی جدی برای سنجش میزان مشروعیت حکومت پس از این اعتراضات گسترده است. (مضمون ۹) با توجه به سرکوب شدید معترضان، این انتخابات در شرایطی برگزار می‌شود که بخش بزرگی از جامعه به آن بی‌اعتماد است. روسای جمهور سابق مانند از جمله روحانی خواستار برگزاری همه‌پرسی برای تغییر سیاست‌های داخلی و خارجی شده‌اند، اما این درخواست با مخالفت شدید رهبری ایران مواجه شده است. چهره‌های شاخصی همچون لاریجانی، احمدی‌نژاد، خاتمی و موسوی نیز از حاکمیت فاصله گرفته اند. (مضمون ۲) جبهه اصلاحات نیز به دلیل رد صلاحیت کاندیدا هایش، از شرکت در انتخابات انصراف داده است. (مضمون ۳) فعالان سیاسی، به ویژه خانواده‌های قربانیان اعتراضات، مردم را به تحریم انتخابات و پیوستن به جنبش‌های اعتراضی دعوت کرده‌اند. (مضمون ۵) حکومت در تلاش است تا با تاکید بر اهمیت انتخابات از دیدگاه دین و ملیت، مردم را به پای صندوق‌های رای بکشاند و به این ترتیب، وجهه بین‌المللی خود را که به شدت آسیب دیده، ترمیم کند. (مضامین ۱۳-۱۴-۱۵) با این حال، با توجه به رشد آگاهی سیاسی جوانان و گسترش شبکه‌های اجتماعی، به نظر نمی‌رسد که این تلاش‌ها نتیجه‌بخش باشد.

۲-قهر مردم با حکومت؛

چالش بعدی حاکمان ایران کاهش گسترده مشارکت مردم در انتخابات و به نوعی قهر مردم با حاکمیت است. (مضامین ۳۱-۳۲-۳۴) روند مشارکت در سالهای اخیر کاهشی بوده است. (مضمون ۳۵) نظرسنجی ها و پیش بینی ها میزان مشارکت در این دوره را زیر ۳۵٪ نشان می دهد. (مضمون۳۶) که نه تنها نشان دهنده بی اعتمادی مردم به نظام است بلکه اعتراضی آشکار به نحوه اداره حکومت محسوب می شود. (مضمون ۳۹) میزان مشارکت در شهرهایی مانند تهران و کرج که مردم آگاهی سیاسی بیشتری دارند به زیر ۳۰ در صد رسیده است، نگاهی به میزان آرای باطله نیز در سالهای اخیر به این ادعا صحه می گذارد. (مضمون ۴۲) در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸ پس از فرد پیروز انتخابات میزان آرای باطله رده دوم را به خود اختصاص داد. مردم خشمگین از حکومت و خسته از بحران‌های پی در پی اقتصادی و سرکوب سیاسی، تصمیم گرفته اند به نشانه اعتراض در این انتخابات شرکت نکنند. (مضمون۴۰) و با قهر خود با حکومت و صندوق‌های رای، نشان دهند که دیگر به انتخابات به عنوان ابزاری برای تغییر و اصلاح نظام، اعتقادی ندارند. یکی دیگر از علت های کاهش گسترده میزان مشارکت از بین رفتن اعتبار اصلاح طلبان در بین مردم است. (مضمون ۴۵)

اصلاح طلبان در دوره روحانی در عمل به وعده هایشان ناکام بودند. روحانی که سابقاً منتقد نظام بود و به عنوان پدرخوانده اصلاح طلبان شناخته می شد، پس از رسیدن به قدرت از خاتمی و رفسنجانی که از حامیانش بودند فاصله گرفت. روحانی به مردم پشت کرد و به اردوی حاکمیت پیوست. موضع گیری های او در قبال اعتراضات نیز باعث منفور شدن بیشتر او در بین مردم شده(مضامین۴۴-۴۶) او در اعتراضات بنزین، معترضان را اغتشاشگر نامید و در اعتراضات ۱۴۰۱ نیز با سکوت خود حکومت را همراهی و به مردم پشت کرد(مضمون ۴۳)، به نظر می رسد اصلاح طلبان و روحانی به عنوان نامحبوب ترین رییس جمهور ایران اعتبار عملی خود را ازدست داده اند و دیگر کسی حاضر نیست به خاطر آنها به پای صندوق های رای بیاید. خالص سازی نیز در کاهش میزان مشارکت کنندگان بی تاثیر نبوده است در جریان خالص سازی سازی علاوه بر گروه های رقیب و اصولگرایان و میانه

روها حتی اصولگرایان معتدل نیز حذف شدند(مضمون ۲۰) بدین ترتیب بخش دیگری از حامیان و وفاداران نظام از آن فاصله گرفته اند (مضمون ۳۳). و میزان مشارکت در این دوره از انتخابات طوری با کاهش گسترده مواجه شده که شاهد بی رمق ترین انتخابات در دوران حکومت جمهوری اسلامی هستیم (مضمون ۳۸).

۳- مهندسی انتخابات؛

مهندسی انتخابات در جهت خالص سازی حاکمیت، از دیگر ویژگی‌های بارز انتخابات ۱۴۰۲ است(مضمون ۱۷). روند خالص سازی که از سال ۹۸ شدت گرفته بود و از انتخابات ریاست جمهوری قبل شاهد یکدست شدن ساختار حکومت در قوای سه گانه هستیم(مضمون ۱۷)، جریان خالص سازی که اجرای عملی "تئوری مملکت برای حزب اللهی هاست" با رد صلاحیت گسترده داوطلبان توسط شورای نگهبان (مضمون ۱۶) به دنبال مهندسی انتخابات به نفع این گروه است و سعی دارد با انشعاب های تصنعی از جریان های اصولگرا، تنور انتخابات را به صورت تصنعی گرم کند. صحنه انتخابات ایران به یک میدان مسابقه تبدیل شده که در آن تنها یک تیم اجازه حضور دارد و آن هم تیم حاکمیت است(مضمون ۱۸). با رد صلاحیت گسترده نامزدهای سایر گروه ها، به ویژه منتقدان نظام (مضمون ۱۹)، حاکمیت نشان داد که به دنبال یک رقابت آزاد و منصفانه نیست، بلکه هدفش حفظ قدرت و کنترل کامل بر همه امور کشور، حتی انتخابات، است. داوطلبان تایید شده همه از یک حزب و با یک دیدگاه هستند و تفاوت عمده ای بین داوطلبان مشاهده نمی شود. به واسطه رد صلاحیت گسترده داوطلبان مجلس شورای اسلامی توسط شورای نگهبان، تنها وفاداران به نظام اجازه ورود به مجلس را پیدا کرده و سایر گروه ها و افراد همچون ظریف، لاریجانی، خاتمی، روحانی، احمدی نژاد و ... که عمری در خدمت حکومت ایران بوده اند، از ساختار قدرت حذف شده اند(مضمون ۲۱). انتخابات که قرار بود رقابتی برای انتخاب بهترین نماینده مردم باشد به صحنه انتخاب وفاداران نظام در جهت خالص سازی و یکدست سازی حکومت، تبدیل شده است. تعداد زیادی از نمایندگان مجلس فعلی و داوطلبان مجلس بعد، از اعضای سپاه و نیروهای امنیتی هستند که نشان می دهد این نهاد، تلاش دارد اعضای خود را در قالب نماینده به مجلس بفرستند(مضمون ۵۴). نشانه ای از تغییر وضع موجود دیده نمی شود (مضمون ۲۳)و بعید است حکومت اجازه دهد که دوباره چهره هایی مانند خاتمی یا رفسنجانی روند یکدستی حاکمیت را متلاطم کنند(مضمون۲۴-۲۵). مهندسی در انتخابات مجلس خبرگان که در این دوره برای نظام دارای اهمیت دوچندان است، (با توجه به احتمال تعیین جانشین برای رهبر ایران) به اوج رسیده(مضامین ۲۷-۲۸) و حتی افرادی مانند حسن روحانی، با سابقه طولانی حضور در این مجلس، و رییس جمهور ۸ ساله کشور نیز از گردونه رقابت کنار گذاشته شدند و تعداد داوطلبان در هر حوزه، کمتر از ۲ نفر برای هر کرسی بوده است. به نظر می رسد رد صلاحیت ها مربوط به احتمالات آینده است و ربطی به گذشته داوطلبین ندارد.

۴- مجلس ناکارآمد و نمایندگان فاسد؛

بر اساس قانون ایران ، مجلس شورای اسلامی دو وظیفه اصلی بر عهده دارد؛ قانون‌گذاری و نظارت بر اجرای قانون. با نگاهی به شرایط اقتصادی کنونی ایران و مشکلات موجود می‌توان به راحتی دریافت که این نهاد در اجرای وظایف خود در حوزه‌های نظیر اقتصاد ضعیف عمل کرده است و مهمترین دلیل آن نداشتن استقلال کافی در پیشبرد امور است(مضمون ۴۷). البته در کنار عدم استقلال، باید به نبود تخصص‌های لازم اقتصادی، فساد بعضی نمایندگان، لابی‌گریها و همچنین دخالت نهادهای فراقانونی اشاره کرد(مضمون ۵۳)

مصوبات مجلس ایران برای تبدیل به قانون باید به تایید شورای نگهبان برسد و در واقع این شورای نگهبان است که بر مجلس ایران نظارت دارد از طرفی رهبر ایران نیز در برخی موارد با حکم حکومتی می تواند در امور دخالت می نماید(مضمون ۴۸) رد پای نیروهای نظامی و امنیتی در مجلس شورای اسلامی نیز براحتی قابل لمس است(مضمون ۵۴)؛ داوطلبین مجلس برای تایید صلاحیت قبل از تایید توسط شورای نگهبان، باید از فیلتر وزارت اطلاعات ایران عبور کنند بر خلاف تصور عموم، رد یا تایید صلاحیت اولیه نامزدهای نمایندگی مجلس بصورت مستقیم با شورای نگهبان نیست بلکه این هیات فقط وظیفه اجرای آن را بر عهده دارد. هیات اجرایی در ابتدا از وزارت اطلاعات و اطلاعات سپاه استعلام گرفته و در صورت تایید این دو نهاد، این هیات در خصوص صلاحیت

افراد رای گیری می‌کند.در صورت عدم تایید نهادهای امنیتی، صلاحیت این افراد بررسی نمی‌شود، از این طریق نیروهای امنیتی بر نمایندگان مجلس تاثر داشته و عموماً افراد نزدیک به سپاه از این فیلتر عبور می کنند، تعداد زیاد نماینده هایی که عضو سپاه هستند نشانه این موضوع است.

علاوه بر عدم استقلال مجلس، ناکارآمدی، ضعف در نظارت و عدم داشتن تخصص و سواد لازم نمایندگان آن نیز باعث شده مردم برای بهبود امور امیدی به آن نداشته باشند(مضامین ۴۹– ۵۰)؛ در دوره‌های اخیر مجلس شورای اسلامی قوانینی تصویب شد که با مصلحت و رضایت جامعه همراه نبود، به عنوان نمونه طرح عفاف و حجاب، طرح ممنوع‌کردن غربالگری پیش از زایمان و ممنوعیت سقط جنین، طرح صیانت از اینترنت و تکلیف به آموزش و پرورش برای ایجاد مدرسه در مسجد از جمله طرح‌هایی بودند که در مجلس یازدهم مطرح شد و اعتراض مردم را بهمراه داشت(مضامین ۵۵– ۵۶)

نظارت مجلس هم مانند قانونگذاریش چنگی به دل نمی‌زند، طبق اصل ۷۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی، مجلس «حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد.»اما در سال‌های اخیر مجلس به دلایل مختلف توان نظارتی خود را از دست داده است. بسیاری از کارشناسان علت ناکارآمدی بعد نظارتی مجلس را «فساد» و «وابستگی» بعضی از نمایندگان می‌دانند(مضمون ۵۱).

موضوع لابی‌گری و فساد در مجلس موضوع تازه‌ای نیست. فساد در مجلس دهم با دستگیری چند نماینده به اوج خود رسید. در مجلس هشتم هم بخاطر پرونده مشهور به «اختلاس سه هزار میلیارد تومانی» و بیمه ایران، پای نمایندگان مجلس هم به این پرونده باز شد. بازداشت چند نماینده مجلس دهم به اتهام فساد در صنعت خودرو، یکی از پر سر و صداترین پرونده‌های فساد نمایندگان مجلس را رقم زدو به بازداشت چند نماینده انجامید. در مجلس یازدهم موضوع خودروهای شاسی بلند باعث جنجال شد. عباسعلی کدخدایی، سخنگوی شورای نگهبان در دوره بررسی صلاحیت نامزدهای انتخابات دوره یازدهم مجلس در یک برنامه‌ای تلویزیونی گفت که از حدود ۲۴۷ نفر نماینده فعلی مجلس، صلاحیت ۹۰ نفر عمدتا به دلیل «مسایل مالی و فساد» تایید نشد.

با این همه با فساد نمایندگان نزدیک به حاکمیت برخورد نمی شود (مضمون ۵۲)، و بعضاً با کسانی که این فساد را افشا کردند، برخورد شده است، به عنوان نمونه احمد علیرضابیگی، نماینده مجلس که موضوع «۷۵ حواله خودرو شاسی بلند برای نمایندگان مجلس با هدف مسکوت کردن استیضاح وزیر صنعت، معدن و تجارت» را مطرح کرده بود، رسما از سوی دادسرا متهم شد. در انتخابات مجلس نهم، هیات اجرایی مرکزی نظارت بر انتخابات، صلاحیت محسن کوهکن را به دلیل پرونده سنگین فساد در قوه قضاییه رد کرد، اما شورای نگهبان صلاحیت او را تایید کرد.

نبود دانش کافی در حوزه‌های نظیر اقتصاد نیز عامل مهمی برای نبود نظارت در مجلس شورای اسلامی است. تعداد افراد تحصیل کرده در حوزه اقتصادی مجلس یازدهم ۱۷ نفر است که حدود ۶ درصد از نمایندگان مجلس را تشکیل می‌دهد. البته در دوره قبل این میزان سه درصد بود.همچنین در بین اعضای ۴۶ نفره کمیسیون تلفیق بودجه که بودجه سال ۱۴۰۳ را بررسی می‌کنند تنها سه نفر اقتصاد خوانده‌اند (مضمون ۵۳).

۵ – انتخابات غیر رقابتی و غیر منصفانه؛

به نظر می رسد به دلیل فضای سرکوب، اعدام، رد صلاحیت گسترده و مشکلات طاقت فرسای اقتصادی، انتخابات سردی در پیش رو باشد(مضمون ۴۱)، پیش بینی ها و نظرسنجی ها از کاهش بی سابقه میزان مشارکت خبر می دهند، اکثر پرسش شوندگان در نظر سنجی دلیل عدم تمایل به مشارکت خود را ناکارآمدی مجلس، فساد و نا امیدی از آینده اعلام کردند(مضمون ۳۷).

از طرفی رای دادن در این دوره فرقی با رای ندادن ندارد، زیرا ترکیب مجالس از قبل مشخص شده است(مضمون ۶۰) و به دلیل فعالیت شورای نگهبان، رقابت در این دوره به کمترین میزان خود رسیده است(مضمون ۵۷). در انتخابات مجلس خبرگان معنای رقابت انتخاباتی به کلی از بین رفته و در بسیاری از حوزه ها تنها یک نامزد تایید شده است و نتایج آنها از همین حالا مشخص است زیرا رقیبی برای نامزد مورد نظر حاکمیت وجود ندارد(مضمون ۵۸). در مجلس شورای اسلامی نیز با توجه به رد صلاحیت های گسترده، پیش بینی می شود اکثر کرسی های مجلس در اختیار اصولگرایان قرار گیرد. در واقع انتخابات این دوره رقابت درون گروهی بین اصولگرایان است(مضمون ۶۱) و تفاوت چندانی بین کاندیدا ه دیده نمی شود و بیشتر آنها سابقه نظامی و امنیتی دارند تا تجربه و تخصص.

در این شرایط که تمام راه های اعتراضی بسته است، مردم نسبت به انتخابات سرد و بی تفاوت اند و فضای سیاسی در آستانه انتخابات جنب و جوش چندانی ندارد. مردم به این نتیجه رسیده اند که مشارکت در انتخابات در دفاع از اصولگرا یا اصلاح طلب منجر به تغییر نمی شود و انتخابات دیگر برای مردم از موضوعیت خارج شده و بی اهمیت است(مضمون ۶۳).

از طرفی امیدی به اصلاح روند حکمرانی در ایران نیست و بعید است حکومت با تغییر فضای بسته سیاسی موافقت کند(مضمون ۲۲) و نشانه ای از انعطاف و کوتاه آمدن نظام به چشم نمی خورد (مضمون ۲۳) و حاکمیت دغدغه ای برای مشارکت مردم ندارد(مضمون ۶۴). دغدغه حکومت برای مشارکت مردم در انتخابات به مشارکت در راه پیمایی های مناسبتی مانند اربعین، عید غدیر، ۲۲ بهمن، روز قدس و ... تغییر کرده است (مضمون ۶۵)، به نظر می رسد مردم و حکومت به یک نقطه مشترک رسیده اند و آن بی اهمیت بودن مشارکت است(مضمون ۲۹). کاهش معنا دار میزان مشارکت در انتخابات، دموکراسی را در ایران به محاق برده و حکومت ایران که سابقاً یک نظام شبه دموکراتیک بود به یک نادموکراسی تبدیل شده است.(مضمون ۶۲)

مردم سرخورده از حکومت که تمام راه های تغییر را پیموده و به در بسته خورده اند با عدم مشارکت در انتخابات این دوره، می خواهند پیام خود را به صورت مسالمت آمیز به حاکمیت برسانند. در واقع عدم مشارکت مردم ایران در انتخابات، نوعی مشارکت سیاسی برای نشان دادن اعتراض به حکومت است(مضمون ۱۱). مردمی که به تغییر از طریق صندوق ها امیدی ندارند، تصمیم به عدم مشارکت در انتخابات و حضور در جنبش‌های اعتراضی و کنش‌های زیرزمینی گرفته‌اند(مضمون ۳۰).

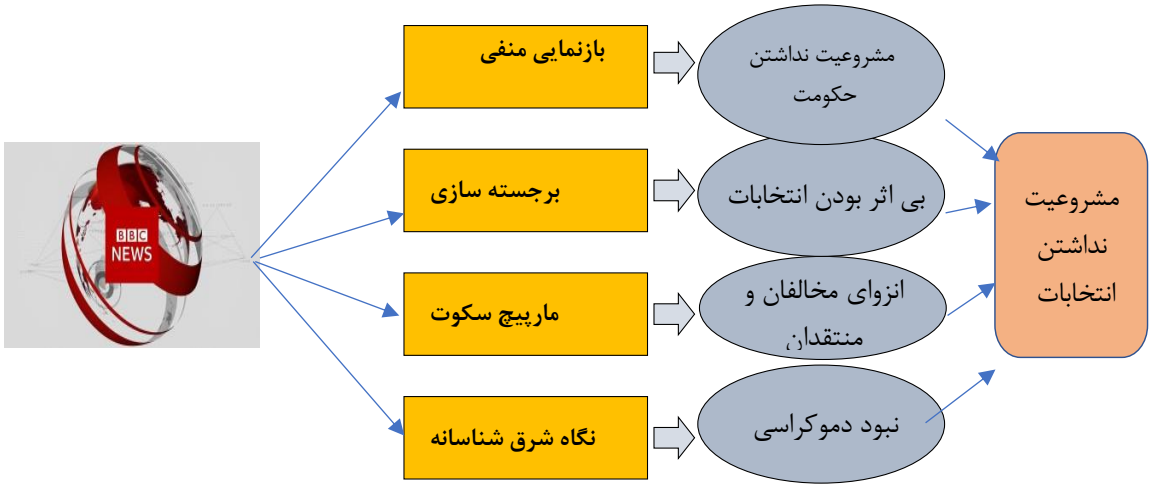
۶) تغییر مشارکت سیاسی به نافرمانی مدنی؛

امروزه در بسیاری از کشور های دنیا به خصوص در خاورمیانه انتخابات برگزار می شود، اما برگزاری انتخابات به خودی خود نشانه وجود دموکراسی نیست (مضمون ۷۰). در حکومت مبتنی بر نظام ولایت ایران، اساسا مشارکت سیاسی واقعی وجود ندارد و برگزاری انتخابات در ایران را نمی توان به وجود دموکراسی تعبیر کرد (مضامین۶۷– ۶۶) زیرا مشارکت و یا عدم مشارکت شهروندان در انتخابات تاثیری در نتایج آن ندارد و انتخاباتی که باعث تغییر نشود بی معنی و نادموکراسی است. (مضامین ۷۵– ۷۶)

مشارکت در انتخابات ایران نوعی کنش سیاسی فاقد تاثیر است و کنش سیاسی بی تاثیر، بیهوده و بی فایده است (مضمون ۶۷). از این رو بسیاری از مردم انتخابات را بی اهمیت و مجلس را بی فایده می دانند و تصمیم به عدم مشارکت دارند (مضمون ۲۹). از دیدگاه آنان مشارکت در انتخابات نوعی تسلیم و بیعت با حکومت استبدادی تلقی می‌شود (مضمون۷۱) که با سرکوب خونین اعتراضات راه هرگونه تغییر مسالمت آمیز را بسته است. به همین دلیل مشارکت سیاسی شهروندان از مشارکت در انتخابات به حضور در جنبش‌های اعتراضی (اعتراضات ۱۴۰۱، مادران آبان، نه به اعدام، نه به حجاب اجباری و ...) و نافرمانی مدنی سوق یافته است.(مضمون ۷۲) در شهرها و حوزه های کوچک، انگیزه‌های قومی و محلی ممکن است مردم را به پای صندوق ها بکشاند، اما در شهرهای بزرگ، که مردم آگاهی سیاسی بیشتری دارند، به این فهم رسیده اند که مشارکت در انتخابات و رای به اصولگرا یا اصلاح طلب باعث تغییر نمی شود لذا در این مناطق شاهد مشارکت کمتر هستیم.(مضامین ۷۴– ۷۳)

با هدف مدل معنایی تلویزیون بی بی سی فارسی در بازنمایی انتخابات مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری اسفند ماه سال ۱۴۰۰ ایران، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد این مدل معنایی، بر پایه مضامین اصلی و کلان «عدم مشروعیت حکومت»، «بی خاصیت بودن انتخابات»، «فساد مجلس و نمایندگان»، «بی‌اعتمادی عمومی به نظام سیاسی» شکل گرفته که هدف آن در نهایت «مشروعیت نداشتن انتخابات» است.

شکل شماره ۲- مدل معنایی بازنمایی انتخابات ۱۴۰۲ ایران توسط تلویزیون بی بی سی فارسی

مدل معنایی مستخرج از تحلیل مضمون پوشش رسانه‌ای انتخابات اسفند ۱۴۰۲ توسط بی‌بی‌سی فارسی، نشان می دهد که این رسانه با چینش هدفمند برنامه و گزارش های خبری خود از انتخابات سال ۱۴۰۲ (مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری) در نهایت تلاش نموده است "مشروعیت نداشتن انتخابات" در جمهوری اسلامی را به عنوان مضمونی کلان و فراگیر القا نماید. این مضمون کلان و فراگیر البته از طریق تاکید و برجسته سازی بر مضامین سازماندهنده ای همچون مشروعیت نداشتن حکومت، بی اثر بودن انتخابات مردم ، منزوی بودن مخالفان و منتقدان جمهوری اسلامی و نبود دموکراسی در ایران برساخته شده است.

ملاحظات اخلاقی

- نویسندگان اظهار داشته اند که در طول آماده‌سازی این اثر، به «اعلامیه هوش مصنوعی مولد و فناوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی در فرایند نوشتن» توجه داشته اند.
- نویسندگان اظهار داشته اند که اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت نموده‌اند و این موضوع مورد تأیید همه آنهاست.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

منابع

اسدی، مصطفی. (۱۳۹۹). شبکه ماهواره ای بی بی سی فارسی و تصویر سازی منفی از جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲). *پایان نامه کارشناسی ارشد*، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی تهران. ایران.

اسمیت، فیلیپ(۱۳۸۷). درآمدی بر نظریه فرهنگی. ترجمه :حسن پویان. تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی، مرکز بین‌المللی گفتگوی تمدنها

باصری، احمد. (۱۳۸۹). کارکرد عملیات روانی رسانه ای در انتخابات دهم (مطالعه موردی بی بی سی فارسی). *نشریه مطالعات عملیات روانی*، سال ۱۳۸۹، شماره ۲۷، ص ۶۸ تا ۹۵.

برادران جمیلی، لیلا(۱۳۹۴). ادوارد سعید: شرق شناسی و امپریالیسم فرهنگی. *فصلنامه نقد زبان و ادبیات خارجی*، بهار و تابستان ۱۳۹۴ – شماره (۱۴)، ص ص ۴۰-۲۱.

بروجردی، مهرزاد(۱۳۸۷). *روشنفکران ایرانی و غرب*. ترجمه: جمشید شیرازی. تهران: انتشارات فرزان.

بی بی سی فارسی (۱۳۹۲) . *شمار مخاطبان تلویزیون فارسی بی بی سی با وجود محدودیت های موجود تقریبا دوبرابر شده است*. قابل دسترس در:
https://www.bbc.com/persian/ira۱۲۰۲۲۹/۰۲/۲۰۱۲_l۰۳_bbctv_audience

بی‌بی‌سی فارسی. (۱۴۰۲). *گزارش های خبری مربوط به انتخابات اسفند ۱۴۰۲ ایران*. بازیابی ۱۴۰۴/۴/۱۸
https://www.bbc.com/persian/topics/cg8g45rwkwgt?page=2

پیرنجم الدین، حسین و دیگران (۱۳۸۹). گفتار شرق شناسانه در بازنمایی های رسانه ای غرب از ایران. *نشریه تحقیقات فرهنگی ایران*. شماره(۲). ص ص :۸۳- ۱۰۰

خنیفر، حسین؛ مسلمی، ناهید. (۱۳۹۸). *اصول و مبانی روش های پژوهش کیفی*، رویکردهای نو و کاربردی. تهران: انتشارات نگاه دانش.

دیرینگ، جیمز(۱۳۸۵). *مبانی برجسته سازی رسانه ها*. ترجمه مهدی رشکیانی و علی اصغر کیا. تهران: انتشارات شرکت تعاونی سازمان معین ادارات.

رفیعی، مهدی(۱۴۰۱).*روایی و پایایی تحقیق کیفی*. وب‌سایت مدیر آماری. دسترسی در https://modireamari.org : . بازیابی ۱۴۰۴/۴/۲۰.

سربرنی، آنا؛ و طرفه، معصومه. (۱۴۰۲). *بی سی فارسی و منافع انگلیس در ایران*. ترجمه: محمد رضابایندر و فاطمه عظیمی فرد. تهران: نشر لوگوس.

سعید، ادوارد. (۱۳۸۶). *شرق شناسی*. ترجمه: لطفعلی خنجی. تهران: امیر کبیر.

سوربن، ورنر؛ تانکارد، جیمز(۱۳۸۱). نظریه های ارتباطات. ترجمه :علیرضا دهقان. تهران: موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.

صادقی، فواد(۱۳۹۲). *شکست انحصار؛ نقشه راه تاسیس رادیو تلویزیون خصوصی* . تهران : انتشارات روزنامه ایران.

طیبی ابوالحسنی، امیرحسین. (۱۳۹۸). *درآمدی بر روش تحقیق؛ رویه های استاندارد تحلیل داده های کیفی*. فصلنامه سیاست علم و فناوری، شماره (۲۷)، ص ص ۶۷ تا ۹۶

عبدالکریمی، بیژن. (۱۴۰۰) *شرق شناسی ادوارد سعید* (با فرمت فیلم). سخنرانی ۱۳۹۵/۰۵/۲۵، قم. دسترسی در https://www.aparat.com/v/c76l76y

فرامرزیانی، سعید. (۱۳۸۸). *تحلیل گفتمان اخبار انتخابات دوره دهم ریاست جمهوری در سایت های بی بی سی فارسی و رادیو فردا در خرداد ۱۳۸۸*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ارتباطات و رسانه دانشگاه صدا و سیما، تهران.ایران.

فرایتگ، اولریک. (۱۳۸۶). نقدی بر شرق شناسی. ترجمه غلام عباس ذوالفقاری، *فصلنامه علمی - تخصصی تاریخ* ، شماره (۵)، ص ص ۸۵-۱۰۴

کرسول، جان دبلیو(۱۳۹۸).*پرس‌وجوی کیفی و طراحی پژوهش* .ترجمه :امان‌الله حسین‌خانی. تهران: انتشارات آوای نور.

گروه علمی آرمان‌پژوهان(۱۳۹۳). *روایی و پایایی پرسشنامه: تعریف، سنجش*، مثال کاربردی .تهران: وب‌سایت رسمی موسسه علمی آرمان‌پژوهان.بازیابی ۱۴۰۴/۴/۲۰

لیپمن ، والتر(۱۳۹۴). *فلسفه اجتماع*. ترجمه محمود فخر داعی . تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

مجیدی، حسن؛ نوری زاده، جواد. (۱۳۸۸). تلویزیون بی بی سی فارسی و بازنمایی تحولات داخلی ایران در سال ۱۳۸۸. *فصلنامه مطالعات فرهنگ و ارتباطات*. سال ۱۳۹۰، دوره ۱۲، شماره ۱۵، ص ۱۸۹ تا ۲۲۳

میرزایی، محمد. (۱۳۹۶). تحلیل محتوای بی بی سی فارسی پیرامون انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶. *نشریه بصیرت و تربیت اسلامی*، سال ۱۳۹۶، شماره ۴۳، ص ۱۳۱ تا ۱۶۷

میلز، تام. (۲۰۱۶). *افسانه بی بی سی*. ترجمه: مسعود میرزایی. (۱۳۹۸). تهران: انتشارات اندیشه احسان.

References:

Abolhasani, B. (2021). Edward Said's Orientalism [Video lecture, August 15, 2016]. Retrieved from https://www.aparat.com/v/c76l76y (In Persian)

Assadi, M. (2020). BBC Persian Satellite Network and the Negative Representation of the Islamic Republic of Iran (2008–2013) [Master's thesis, Kharazmi University]. (In Persian)

Bakhshi, A. (2010). The role of media psychological operations in the tenth presidential election (Case study: BBC Persian). Psychological Operations Studies, (27), 68–95. (In Persian)

Bayat, L. (2015). Edward Said: Orientalism and cultural imperialism. Foreign Language Literature and Criticism Quarterly, 14, 21–40. (In Persian)

Boroujerdi, M. (2008). Iranian Intellectuals and the West (J. Shirazi, Trans.). Tehran: Farzan Publishing. (In Persian)

British Broadcasting Corporation. (2012). BBC Persian TV audience has nearly doubled despite restrictions. Retrieved July 8, 2025, from https://www.bbc.com/persian/iran/2012/02/120229_l03_bbctv_audience (In Persian)

British Broadcasting Corporation. (2023). News reports on Iran's March 2023 elections. Retrieved from https://www.bbc.com/persian/topics/cg8g45rwkwgt?page=2 (In Persian)

Clausen, D. (2014). BBC Persian: Filling the media void in the Persian-speaking world. Asian Politics & Policy, 6(2), 335–346.

Dearing, J. (2006). Foundations of Media Agenda-Setting (M. Reshkyani & A. A. Kia, Trans.). Tehran: Mo'in Cooperative Publishing. (In Persian)

Edgar, A., & Sedgwick, P. (2003). Cultural Theory: The Key Concepts. London: Routledge.

Faramarziyan, S. (2009). Discourse analysis of the 10th presidential election coverage on BBC Persian and Radio Farda (June 2009) [Master's thesis, IRIB University]. (In Persian)

Freitag, U. (2007). A critique of Orientalism (G. A. Zolfaghari, Trans.). Mahallat History Quarterly, (5). (In Persian)

Ganjian, M., & Zainuddin, H. (2019). The role of BBC in Iran's politics: From the Shah to Khamenei. The Journal of Iranian Studies, 2(2), 63–82.

Hall, S. (1997). The Work of Representation and Signifying Practices. London: Open University Press.

Kasmani, M. F. (2013). The BBC and Al Jazeera English: The similarities and differences in the discourse of the pre-election coverage of the 2009 Iranian election. International Journal of Communication, 7, 28–30.

Khanifari, H., & Moslemi, N. (2019). Principles and Foundations of Qualitative Research Methods: New and Applied Approaches. Tehran: Negah Danesh Publications. (In Persian)

Lippmann, W. (2015). The Philosophy of Society (M. F. Daee, Trans.). Tehran: Scientific and Cultural Publishing. (In Persian)

Majidi, H., & Nourizadeh, J. (2011). BBC Persian TV and representation of Iran's internal developments in 2009. Culture and Communication Studies Journal, 12(15), 189–223. (In Persian)

McCombs, M. (2005). A look at agenda-setting: Past, present and future. Journalism Studies, 6(4), 543–557.

McCombs, M. E., & Guo, L. (2014). Agenda-setting influence of the media in the public sphere. In The Handbook of Media and Mass Communication Theory (pp. 251–268).

Mills, T. (2019). The BBC Myth (M. Mirzaei, Trans.). Tehran: Andisheh Ehsan. (In Persian)

Mirdamadi, S. M. (2018). Media Theories: Mainstream Ideas and Critical Approaches. Tehran: Hamshahri Publishing. (In Persian)

Mirzaei, M. (2017). Content analysis of BBC Persian coverage of the 2017 presidential election. Basirat and Islamic Education Journal, (43), 131–167. (In Persian)

Pirnajmuddin, H., et al. (2010). Orientalist discourse in Western media representations of Iran. Iranian Cultural Studies Journal, 3(2), 83–100. (In Persian)

Rafi'i, M. (2022). Validity and reliability in qualitative research. Modir Amari. Retrieved July 10, 2025, from https://modireamari.org (In Persian)

Robinson, S., Arbez, L. G., Birta, L. G., Tolk, A., & Wagner, G. (2015). Conceptual modeling: Definition, purpose and benefits. In Proceedings of the 2015 Winter Simulation Conference (pp. 2811–2826). IEEE.

Said, E. (1978/2007). Orientalism (L. Khanji, Trans.). Tehran: Amir Kabir. (In Persian)

Smith, P. (2008). An Introduction to Cultural Theory (H. Pouyan, Trans.). Tehran: Cultural Research Bureau. (In Persian)

Sreberny, A., & Torfeh, M. (2010). The BBC Persian Service and the Islamic Revolution of 1979. Middle East Journal of Culture and Communication, 3(2), 216–241.

Tayebi Abolhasani, A. H. (2019). Introduction to research methods: Standard procedures for qualitative data analysis. Science and Technology Policy Quarterly, (27), 67–96. (In Persian)